

Ansvarsfördelning för internationella program på utbildnings- och ungdomsområdet

SOU 1999:102

REGERINGSKANSLIET

Utbildningsdepartementet

Ref KB
Occ 500

Statens offentliga utredningar

1999:102

Utbildningsdepartementet

Ansvarsfördelning för internationella program på utbildnings- och ungdomsområdet

Slutbetänkande av Kommittén för utredning av
Svenska EU Programkontorets ansvarsområde
Stockholm 1999

SOU och Ds som ingår i 1999 års nummerserie kan köpas från Fakta Info Direkt. För remissutsändningar av SOU och Ds som ingår i 1999 års nummerserie svarar Fakta Info Direkt på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress: Fakta Info Direkt, Kundservice
Box 6430, 113 82 Stockholm
Tel: 08-587 671 00, Fax: 08-587 671 71
E-post order@faktainfo.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen, 1993.

– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren kan beställas hos:

Information Rosenbad
Regeringskansliet
103 33 Stockholm
Fax: 08-405 42 95
Telefon: 08-405 47 29

NORSTEDTS TRYCKERI AB
Stockholm 1999

ISBN 91-7610-824-4
ISSN 0375-250X

Till statsrådet Tomas Östros

Regeringen bemyndigade den 10 juni 1999 chefen för Utbildningsdepartementet att tillkalla en kommitté med uppgift att utreda det framtida ansvarsområdet för Svenska EU Programkontoret för utbildning och kompetensutveckling.

Med stöd av bemyndigandet tillsattes Kommittén för utredning av Svenska EU Programkontorets ansvarsområde (U 1999:03) den 24 juni 1999.

Förtroendevalde Erik Nilsson förordnades som ordförande i kommittén.

Som ledamöter förordnades generaldirektören Boo Sjögren, rådgivaren Ola Román, undervisningsrådet Suss Forssman Thullberg och utredningschefen Staffan Eklund.

Som sekreterare förordnades samma dag sakkunnige Peter Mossfeldt.

Kommittén har antagit namnet Kommittén för utredning av Svenska EU Programkontorets ansvarsområde. Genom betänkandet Ansvarsfördelning för internationella program på utbildnings- och ungdomsområdet (SOU 1999:102), som kommittén nu lägger fram, har vi slutfört vårt uppdrag. En reservation har lämnats av ledamöterna Boo Sjögren och Ola Román.

Stockholm i augusti 1999

Erik Nilsson

Boo Sjögren

Suss Forssman Thullberg

Ola Román

Staffan Eklund

/Peter Mossfeldt

Innehåll

Sammanfattning.....	7
1 Utredningens uppdrag och arbete	11
1.1 Direktiv och avgränsningar.....	11
1.2 Utredningsarbetet.....	11
2 Internationella program och initiativ på utbildnings- och ungdomsområdet.....	13
2.1 Svenska EU Programkontorets nuvarande verksamhet	13
2.2 Program och initiativ som ingår i kommitténs översyn	19
2.2.1 Sokrates – Erasmus	19
2.2.2 Tempus.....	21
2.2.3 Alfa, Samarbetsprogrammen EU-USA och EU-Kanada, EU:s Medelhavssamarbete	24
2.2.4 Ungdom för Europa	26
2.2.5 Europeisk volontärtjänst	29
2.2.6 Skolverkets stipendier och bidrag.....	32
2.3 Beskrivning av närliggande program och initiativ.....	35
2.3.1 Utbildningsområdet.....	35
2.3.2 Ungdomsområdet.....	37
3 Nuvarande struktur och samråd på myndighetsområdet.....	39
3.1 Myndigheternas mål och uppdrag på det internationella området.....	39
3.1.1 Svenska EU Programkontoret.....	39
3.1.2 Höskoleverket	40
3.1.3 Ungdomsstyrelsen.....	41
3.1.4 Skolverket	42
3.2 Befintliga samrådsorgan	42
3.2.1 Utbildningsområdet.....	42
3.2.2 Ungdomsområdet.....	43

4	Analys	45
4.1	Fördelar och nackdelar med en ökad samordning av program och initiativ	45
4.1.1	Erasmus, Tempus, Alfa, samarbetsprogram EU-USA och EU-Kanada samt EU:s Medelhavssamarbete.....	46
4.1.2	Ungdom.....	47
4.1.3	Skolverkets stipendier.....	48
5	Slutsatser och förslag	51
5.1	Ansvarsfördelning för EU-programmen och andra internationellt inriktade åtgärder.....	51
5.1.1	Erasmus, Tempus, Alfa, samarbetsprogrammen EU- USA och EU-Kanada samt EU:s Medelhavssamarbete....	51
5.1.2	Ungdom.....	52
5.1.3	Skolverkets internationella stipendier.....	53
5.1.4	Programkontorets framtida roll.....	54
5.2	Kontakter och samråd mellan de aktuella myndigheterna.....	54
5.3	Ekonomiska och personella resurser.....	56
5.4	Ändringar i myndigheternas instruktioner och andra förfordningar	57
5.5	Fortsatt utredningsarbete.....	57
	Reservation.....	59
	<i>Bilaga 1: Kommittédirektiv 1999:47</i>	<i>61</i>

Sammanfattning

Kommittén har haft i uppdrag att analysera eventuella fördelar och nackdelar med en ökad samordning genom koncentration av ett flertal EU-program och andra initiativ till en specialistmyndighet. Därvid har kommittén särskilt kartlagt, beskrivit och behandlat de EU-program som sköts av Högskoleverket och Ungdomsstyrelsen samt de stipendier/bidrag för internationella kontakter som sköts av Skolverket. Därutöver har kommittén kartlagt ett större antal närliggande program som sköts av andra myndigheter.

Problemanalys

Kommittén har lyft fram följande generella argument som talar för en sådan samordning respektive de argument som talar för att programansvaret ligger på sektorsmyndigheterna.

Argument för en samordning genom koncentration av ett flertal EU-program och andra initiativ till en specialistmyndighet:

- Kundperspektivet. Intressenterna erbjuds en dörr in till huvuddelen av EU:s program och andra program för utbildning och utbyten. Det gör det enkelt för intressenterna att komma rätt från början.
- Specialist- och generalistkunskap samsas under samma tak vilket tillsammans med en god överblick och samordning mellan de olika programmen ger förutsättningar för en bred informations- och erfarenhetsbas både i samarbetet med andra länder och med den Europeiska kommissionen.
- Specialinformation som presenterar alla möjligheter kan tillhandahållas olika målgrupper oavsett program.
- Det skapar möjligheter för att kunna sprida den samlade effekten av idéer och resultat från ett flertal EU-program inom samma område.
- Genom att samla många liknande program i en organisation har ett säkert administrativt system byggts upp, som blir mindre sårbart för tillfälliga störningar.

- Effektivare och billigare administration genom gemensamma databaser, växel, ekonomihantering, vaktmästeri m.m.

Argument för att programansvaret för internationella program och initiativ ligger på sektorsmyndigheterna:

- Det möjliggör en samordning av den nationella och internationella politiken inom varje politikområde.
- Betydelsen av att de myndigheter som har det nationella utvecklingsansvaret har ett avgörande inflytande över de internationella programmen.
- Ansvar för de internationella programmen har en positiv påverkan på det nationella arbetet.
- Sektorsmyndigheternas goda kännedom om målgrupperna och väl utbyggda nätverk inom sina respektive områden.

Slutsatser och förslag

Med utgångspunkt från de behandlade programmen har kommittén lyft fram ett antal argument som talar för att programansvaret flyttas till Svenska EU Programkontoret samt de argument som talar för att det ligger kvar på sektorsmyndigheterna. Mot bakgrund av den analys som därefter genomförts föreslår kommittén att programansvaret för de EU-program som ligger på Högskoleverket och de stipendier och bidrag för internationella utbyten och kontakter som ligger på Skolverket skall föras över till Programkontoret. Kommittén föreslår vidare att programansvaret för EU:s ungdomsprogram skall ligga kvar på Ungdomsstyrelsen.

För att lösa frågan om kontakter och samråd i den nya strukturen och därvid tillförsäkra sektorsmyndigheterna inflytande över inriktning och urvalskriterier samt ge Programkontoret tillgång till sektorsmyndigheternas expertkunskaper föreslår kommittén en ny struktur för samråd mellan myndigheterna. Programråden bör förutom berörda myndigheter ha en bred representation från målgruppen för respektive program.

Samrådsorgan på övergripande nivå

- Rådgivande nämnd för utbildningsfrågor på Programkontoret
- De tre sektorsmyndigheterna ges representation i Programkontorets styrelse
- Programkontoret ges representation i Ungdomsstyrelsens styrelse

Samrådsorgan på programnivå

Programråd för

- Utvecklingsprogram inom högskoleområdet (Programkontoret)
- Utbytesprogram inom högskoleområdet (Programkontoret)
- Utvecklingsprogram inom skolområdet (Programkontoret)
- Utbytesprogram inom skolområdet (Programkontoret)
- Ungdom (Ungdomsstyrelsen)

Av kommitténs förslag om ett förändrat programansvar följer vissa budget- och personalkonsekvenser samt förordningsändringar.

Fortsatt utredningsarbete

Kommittén har mot bakgrund av den begränsade tid som stått utredningen till förfogande prioriterat att göra en analys och lägga förslag om programansvaret för de program vars nuvarande värdmyndigheter funnits representerade i kommittén. Vår uppfattning är emellertid att det framgent finns skäl för att utreda en förändrad ansvarsfördelning och därmed ytterligare samordning beträffande andra närliggande program.

1 Utredningens uppdrag och arbete

1.1 Direktiv och avgränsningar

Regeringen beslöt den 10 juni 1999 om direktiv för en kommitté med uppgift att utreda det framtida ansvarsområdet för Svenska EU Programkontoret för utbildning och kompetensutveckling. Kommittén utsågs den 24 juni. Kommitténs uppdrag var att med utgångspunkt från erfarenheter av arbetet med EU:s utbildnings- och ungdomsprogram under programperioden 1995–1999 föreslå hur dessa och närliggande verksamheter bör organiseras. Kommittén hade vidare i uppdrag att pröva eventuella fördelar och nackdelar med en ökad samordning eller ändrad ansvarsfördelning mellan berörda myndigheter beträffande EU:s nya utbytesprogram Ungdom och EU:s program för högre utbildning Erasmus och Tempus. I uppdraget ingick även att pröva lämpligheten av en ökad samordning eller ändrad ansvarsfördelning beträffande andra internationellt inriktade åtgärder inom respektive myndighets område samt redovisa hur effektiva och programutvecklande kontakter och samråd bör etableras mellan de fyra myndigheterna. Utredningens direktiv (dir. 1999:47) återges i sin helhet i bilaga.

1.2 Utredningsarbetet

Utredningsarbetet påbörjades i juni 1999 och avslutades augusti 1999. Kommittén har haft sex sammanträden. Utredningen har genom studier av dokument och databaser samt genom uppgifter från respektive myndighet genomfört en inventering av programutbudet inom de områden som omfattas av utredningens direktiv. Utredningen har tagit del av myndigheternas instruktioner och andra författningar som beskriver deras mål, uppdrag och nuvarande ansvarsområden. Vidare har utredningen kartlagt befintliga samrådsorgan och nuvarande former för samråd mellan de fyra myndigheterna.

Utredningen har i enlighet med direktiven haft samråd med Utredningen om framtida mål 3 inom EU:s strukturfonder (N 1999:06).

2 Internationella program och initiativ på utbildnings- och ungdomsområdet

2.1 Svenska EU Programkontorets nuvarande verksamhet

Svenska EU Programkontoret (Programkontoret) arbetar för att underlätta för dem som vill satsa på utvecklingsprojekt och utbytesverksamhet att få EU-stöd. Verksamheten som startade den 1 juli 1995 finansieras av svenska staten och EU. Regeringens beslut att skapa en sammanhållen organisation för att sköta ett flertal EU-program var något relativt nytt. I de flesta andra länder har man i stället valt att bygga upp ett eller flera kontor för varje enskilt program. Utöver EU-programmen ansvarar myndigheten även för några internationella program som ligger nära dessa verksamhetsområden.

Programkontoret vill erbjuda "en dörr in" för alla dem som har en idé inom områdena utbildning och kompetensutveckling. Avsikten är att göra det enkelt för kunderna – skolor, högskolor, företag, kommuner, myndigheter, organisationer, arbetsmarknadens parter och många andra att komma rätt från början. Genom sin kompetens kring förändringsarbete kan man hjälpa till med att vidareutveckla idéer och förmedla samarbetspartners genom väl utvecklade nätverk i Sverige och övriga EU. Detta arbete underlättas av att man förvaltar ett flertal program, vilket ofta gör det lätt att placera en projektidé där den passar bäst och har störst möjlighet att få EU-stöd.

Programkontoret svarar för följande verksamheter

- Sokrates – skol- och vuxenutbildningsprogram
EU:s program för samarbete inom utbildningsområdet. Här finns skolprogrammet Comenius, språkprogrammet Lingua, ett program för vuxenutbildning och ett för distansutbildning samt studiebesöksprogrammet Arion.

- Leonardo da Vinci
EU:s program för yrkesutbildning och kompetensutveckling i företag.
- Cedefop
Ett studiebesöks- och forskningsprogram för specialister inom yrkesutbildningsområdet.
- Second Chance School
Försöksverksamhet som skall finna nya vägar in på arbetsmarknaden för bl.a. ungdomar med bristande baskunskaper.
- Samarbetsprogram
Två program inom yrkesutbildning och högre utbildning mellan EU-USA och EU-Kanada.
Programkontoret delar ansvaret för dessa program med Högskoleverket.
- NORDPLUS-Junior
Ett program som gör det möjligt för elever och lärare att vara i en skola i ett annat nordiskt land under en period.
- Ett år i Frankrike
Program som gör det möjligt för gymnasieungdomar att studera i en fransk skola.
- Resurscentrum för vägledning
Stöder studie- och yrkesvägledare i deras arbete att informera om studier och praktik utomlands.
- Interpraktikstipendier
Ger arbetslösa ungdomar mellan 20 och 30 år möjlighet att praktisera utomlands.
- Breaking Barriers
Utbytesprojekt som gör det möjligt för arbetslösa ungdomar i Sverige, Storbritannien och Italien att få praktik i varandras hemländer.
- IAESTE (International Association for the Exchange of Students for Technical Experience)
Ett internationellt utbytesprogram för blivande civilingenjörer och naturvetare.

Programkontoret bistår även länder i Central- och Östeuropa, som söker inträde i EU, att delta i EU:s programverksamhet (Leonardo da Vinci och Sokrates).

Därutöver svarar Programkontoret för program som kommer att avslutas vid utgången av 1999.

- **Employment**
Initiativ för nya sätt att få fler ungdomar, flyktingar, invandrare och handikappade i arbete samt för att öka jämställdheten i arbetslivet.
- **Adapt**
Initiativ för att utveckla nya sätt att kompetensutveckla anställda, nya ledningsmetoder och nyskapande verksamhet som ger nya jobb. De åtgärder som ingår i dessa båda initiativ kommer att gå upp i det nya gemenskapsinitiativet Equal. Regeringen har ännu inte beslutat om vårdmyndighet för Equal.
- **Växtkraft Mål 4**
Kompetensutveckling av anställda som går hand i hand med förändringar i arbetsorganisationen och en utveckling av företaget. De åtgärder som ingår i nuvarande Mål 4 kommer att gå upp i det nya utökade Mål 3, vilket kommer att placeras på Arbetsmarknadsstyrelsen från och med år 2000. Den kvarvarande verksamheten inom Mål 4 kommer därmed att avslutas inom den nya vårdmyndigheten.
- **Artikel 6**
Namnet syftar på en paragraf i stadgan för Europeiska socialfonden. Artikel 6 stöder projekt som kan förnya arbetslivs- och utbildningspolitiken i EU-länderna.

Handläggning och administration

Handläggningen av framför allt de transnationella utvecklingsprogrammen och programaktiviteterna är relativt likartad och kan enklast förklaras genom att beskriva en ansökningsomgång/ett projektår som startar med programmens utlysningar. I samband med dessa anordnar Programkontoret olika informationsmöten och deltar i, av andra anordnade, konferenser för informationsspridning om programmen. Under ansökningsperioden tar man emot projektbeskrivningar och idéer samt, i de flesta fall, personliga besök för att utveckla dessa. Man tar emot de färdiga ansökningarna för bedömning och beslut eller lämnar utlåtanden till Bryssel. För de mer omfattande transnationella projekten anordnas därefter upptaktskonferenser. Handläggarna har också ambitionen att försöka avlägga minst ett besök per år hos projekten för att ge dem handledning och stöd. Därutöver anordnas tematiska projektmöten

inom och/eller över programgränserna under projektperioden. Man deltar även i tematiskt arbete, initierat av kommissionen, samt i möten mellan kommissionen och deltagarländernas programkontor i Bryssel. I vissa fall anordnas större konferenser som avslutning på flera projekt inom samma program. I de administrativa uppgifterna ingår också att medverka i framställningen av informationskataloger över godkända projekt samt annat informationsmaterial för att marknadsföra programmen och sprida de resultat som uppnås.

Handläggarna bedömer och bereder ansökningar och andra ärenden, som i de flesta fall föreläggs Programkontorets styrelse för beslut. Olika grupper, bestående av experter från arbetsmarknadens parter och andra organisationer, anlitas för rådgivande bedömning och urval av projekt och andra aktiviteter.

Urvalet av deltagare i praktik- och utbytesprogrammen genomgår en enklare och snabbare berednings- och beslutsprocess genom att alla beslut för dessa program kan fattas av Programkontoret. De transnationella aktiviteterna är dock generellt mera personalkrävande än strukturfondernas nationella program som t.ex. Mål 4.

Informationskanaler

Programkontoret informerar via nyhetsbrev, hemsida på Internet, samt specialtidningar med projektreportage och tryckta exempelsamlingar med intressanta projekt. Under åren har nätverk för informations-spridning byggts upp både nationell och internationellt, i första hand för Sokrates och Leonardo da Vinci. Vidare anordnar kontoret ett stort antal seminarier och konferenser.

Personal

Programkontoret har 90 anställda fram till år 2000. Av dessa arbetar 47,5 personer huvudsakligen med administrationen av Mål 4 och 42,5 personer med transnationella utvecklings- och utbytesprogram. Den övervägande delen av de Mål 4-anställda arbetar vid de regionala länskontoren.

Nya arbetsuppgifter

Programkontoret får delvis nya arbetsuppgifter från och med år 2000. Arbetet med Mål 4 avslutas och det nya utökade Mål 3 kommer att administreras av AMS. Detta innebär dels en koncentration mot utbildningsområdet, dels en betoning av det transnationella och internationella i Programkontoret uppdrag.

År 2000 startar också de nya utbildningsprogrammen Sokrates II och Leonardo II, vilka medför en del nya arbetsuppgifter för Programkontoret. Programkontoret har redan av regeringen i uppdrag att förbereda dessa nya program och att starta implementeringen av dem.

Utvecklings- och utbytesprogrammen börjar först nu visa resultat från ett större antal genomförda aktiviteter. Därmed kan arbetet med att sprida dessa resultat ta sin början.

En ny fas i Programkontorets verksamhet blir därför ett utökat arbete med att sprida dessa erfarenheter och att utnyttja dem för olika typer av rådgivning.

Erfarenheter

Redan då Programkontoret bildades 1995 betonades att motiveringarna för ett samlat programkontor var

- att det underlättar för den enskilde "kunden" att ha ett enda kontor att vända sig till
- att genom administration av flera program på ett enda kontor åstadkomma synergieffekter
- att det blir billigare att ha ett enda samlat programkontor än att bygga upp flera mindre enheter
- att det saknades lämplig värdmyndighet för de olika programmen.

Statskontorets utvärdering Programkontoret 1998 visade att Programkontoret levt upp till de ursprungliga motiveringarna.

Statskontoret bedömer att idén att samla huvuddelen av den svenska administrationen av EU-programmen i en gemensam organisation, ett programkontor, har varit riktig. Det är en styrka att sambandsfunktionen med EU ligger hos en myndighet.---

Svenska EU Programkontoret har klara fördelar genom sin sammanhållna organisation. En huvudinriktning inför kommande programperiod i EU är att minska antalet mål, gemenskapsinitiativ och program och att uppnå en starkare integrering av utbildningsinriktade och arbetsmarknadsinriktade program. Flera andra länder och kommissionen uppfattar den organisation som tillämpas i Sverige som en framtida möjlig modell.

(Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling – En utvärdering, Statskontoret 1998:30)

Mervärdeseffekter uppstår emellertid inte enbart för att flera likartade verksamheter lokaliseras till en och samma organisation. Men med denna grundförutsättning kan dessa uppstå genom aktivt arbete och en organisation av arbetet som möjliggör en korsbefruktnings av olika program och aktiviteter. (Omfattningen av synergieffekter mellan olika program, mål och initiativ. Särskild redovisning enligt regleringsbrev för år 1999, Programkontoret, Dnr 9497–1999.)

Verksamheten under 1998

- Intresset för att utveckla skola och arbetsliv med EU-stöd har varit mycket stort. Programkontoret behandlade ca 30 000 ansökningar om deltagande i EU-projekt. Den övervägande delen av ansökningarna kom från små- och medelstora företag inom ramen för Mål 4.
- Närmare 295 000 personer, varav en stor andel i Mål 4-företag med 260 000 anställda, var involverade i de EU:s utvecklingsprojekt, utbyten och övriga, icke EU-program som Programkontoret svarar för.
- Ca 24 500 personer deltog aktivt i utbildningsprogrammen Leonardo da Vinci och Sokrates, ca 5 300 i gemenskapsinitiativen Adapt och Employment och 4 000 i övriga program.
- Programkontoret tog emot över 100 000 telefonsamtal från anställda, företag, organisationer, skolor och många andra som var intresserade att delta i projekt med EU-stöd.
- Programkontoret sände ut ca 200 000 broschyrer, faktablad och annat informationsmaterial. Nyhetsbrevet gick ut till 2 000 prenumeranter varje månad. Fr.o.m. 1999 distribueras nyhetsbrevet via e-post. Hemsidan på Internet besöktes av 72 000 personer. Talsvarsservicen utnyttjades av över 2 000 personer.
- Programkontorets program och projekt beskrevs i 2 300 tidningsartiklar i dagspress och fackpress.
- Programkontoret ordnade och deltog i hundratals seminarier, konferenser, informationsmöten och mässor för att inspirera andra att vara med i EU-samarbete och för att sprida resultat av utvecklingsarbetet i EU-projekten.
- Programkontoret förstärkte sina nätverk på regional, nationell och EU-nivå.
- Programkontoret fick två nya uppdrag: Utveckling av Breaking Barriers, ett utbytesprogram som gör det möjligt för arbetslösa ungdomar i Sverige, Storbritannien och Italien att få praktik i

varandras hemländer samt försöksverksamhet med Second Chance School som skall finna nya vägar in på arbetsmarknaden för bl.a. ungdomar med bristande baskunskaper.

2.2 Program och initiativ som ingår i kommitténs översyn

2.2.1 Sokrates – Erasmus

Sokrates är EU:s samlade europeiska utbildningsprogram. Det syftar till att främja den europeiska dimensionen och förbättra utbildningens kvalitet samtidigt som det uppmuntrar samarbetet mellan medverkande länder. Sokrates kompletterar medlemsstaternas åtgärder samtidigt som medlemsstaternas ansvar för och suveränitet över sina egna utbildningssystem respekteras. Programmet som startade 1995 samarbetar med Leonardo da Vinci i syfte att främja ett livslångt lärande på nationell och europeisk nivå. Sokrates kommer att avlösas av Sokrates II som skall löpa under en sjuårsperiod (2000–2006).

Erasmus är den del av Sokrates som berör högre utbildning. Programmet innehåller två åtgärder, *dels ekonomiskt stöd för att främja en europeisk dimension vid universitet och högskolor, som omfattar gemensam kursutveckling, lärarutbyte, organiserande av studentutbyte, European Credit Transfer System m.m., dels stipendier för rörlighet för studenter som önskar förlägga en del av sina studier i annat deltagande land*. Medlen för åtgärd 1 sänds från kommissionen direkt till universitet och högskolor, medan medlen för åtgärd 2 fördelas av de nationella kontoren till universitet och högskolor i enlighet med den nationella plan som skall godkännas av kommissionen. Planer finns på att överföra ansvaret för fördelning av medel för lärarutbyte till de nationella kontoren på samma sätt som medlen för studentutbyte under åtgärd 2.

Administrerande myndighet är Högskoleverket. I uppdraget att vara nationell koordinerande myndighet ingår att svara för programmets genomförande i Sverige och policy för fördelning av medel till universitet och högskolor samt uppgifter som samordning, rådgivning och utveckling av programmet. Uppdraget innefattar även kontakter med de nationella kontoren i andra länder och kommissionen bl.a. i form av möten och rapportering om verksamhetens resultat.

Målgrupp

Programmet är öppet för samtliga universitet och högskolor inom utbildningssystemet, samtliga ämnen och samtliga nivåer upp till doktorexamen. Varje universitet eller högskola erhåller (inom åtgärd 1) ett ekonomiskt stöd inom ramen för universitets- och högskoleavtal.

Inom åtgärd 2 utses studenterna av sändande universitet/högskola, liksom lärarna utses inom åtgärd 1. Studentutbytet ska vara mellan 3 och 12 månader och minimibeloppet ska enligt reglerna vara 50 euro per månad. De tilldelade medlen skulle inte räcka till för att ge detta minimibelopp om lärosätena hade en högre utnyttjandegrad än de ca 50% de har för närvarande. Med anledning av att svenska studenter har tillgång till studiemedel har Sverige i den nationella planen förklarat att vi hellre ger mindre belopp till många studenter än större belopp till färre studenter.

Budget

Verksamhetsmedel – Medlen för 1998/1999 års studentstipendier uppgick till 17 756 038 kronor och uppgår för 1999/2000 till 16 405 097 kronor.

Administrativa medel – Inom programmet finns inga EU-medel avsatta för nationell administration. Högskoleverkets omkostnader för Erasmus var 300 000 kronor, exkl. utrustning och lokaler under 1998. Samma år genererade Erasmus intäkter på 150 000 kronor genom konferensavgifter. Lönekostnader var 1 080 000 kronor, inkl. lönebikostnader.

Personal

Administrationen av Erasmus på Högskoleverket har krävt 2,25 handläggartjänster. En 0,75 assistenttjänst (gemensam för samtliga program).

Informationskanaler

Universitet och högskolor i Sverige har Sokratesansvariga, vilka Högskoleverket kontinuerligt informerar. Informationen ges till stor del i elektronisk form, t.ex. genom e-post och den egna hemsidan, samt två gånger per år vid konferenser. Information om programmet lämnas också till andra intressenter i samhället.

Erfarenheter

Erasmus har utvecklats på ett mycket gynnsamt sätt under de senaste fem åren, från att vara ett studentutbytesprogram, till en angelägenhet för många olika människor på olika nivåer inom universitet och högskolor. Det har blivit en nödvändighet för alla högskolor att vara med, även om administrationen är krävande och medlen begränsade. Det är också tydligare nu att Erasmus kan innebära en kvalitetshöjning och kvalitetsmätning för lärosätena och påverka deras kontakter med universitet i alla andra europeiska länder.

Framtid

Erasmusdelen av Sokrates II kommer att innehålla en ökad decentralisering av besluten. Fördelning av medel för lärarutbyte och ansökningar om förberedande besök kommer att läggas ut på de nationella kontoren.

Framtiden för Erasmus är gynnsam, trots att man får räkna med vissa neddragningar i ekonomin för Sokrates II. Arbete pågår med att rätta till de byråkratiska hindren och få till stånd en effektivisering av programmet. Men både på europeisk och nationell nivå är det viktigt att det nationella kontoret för Erasmus fungerar på ett bra sätt, med goda kontakter med universiteten och högskolorna och goda kunskaper om högskoleutbildningens villkor.

2.2.2 Tempus

Tempus är ett EU-program vars främsta syfte är att stärka den högre utbildningen i Central- och Östeuropa. Tempus är högskoledelen av programmen Phare och Tacis, vilka är EU:s övergripande program för ekonomisk och social återuppbyggnad av de central- och östeuropeiska länderna (Phare) och ekonomisk reformering och återhämtning i de f.d. Sovjetrepublikerna och Mongoliet (Tacis).

Programmet antogs av EU:s ministerråd 1990. Programmet förlängdes första gången 1993 för perioden 1994–1998 (Tempus II), andra gången 1996 för 1998–2000 (Tempus II bis) och tredje gången 1999 för perioden 2000–2006 (Tempus III). Tempus I omfattade de central- och östeuropeiska länder (Phare-länderna). Tempus II och II bis omfattar både Phare och Tacis-länderna genom två separata delprogram. Tempus III omfattar de tre Phare-länder som inte ansökt om EU-medlemskap (Albanien, Bosnien-Herzegovina och Makedonien) samt de tretton Tacis-länderna.

Programmet stöder en omstrukturering av den högre utbildningen i Central- och Östeuropa för att underlätta en anpassning till marknads-ekonomi och på sikt ett medlemskap i EU. Det prioriterar en förändring av undervisningsprogram samt reformering av den högre utbildningens institutioner i Phare och Tacis-länderna. Phare-länderna är Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien, Ungern, Albanien, Bosnien-Herzegovina och Makedonien medan Tacis-länderna är Armenien, Azerbadjan, Vitryssland, Georgien, Kazakstan, Kirgizien, Moldavien, Ryssland, Tadzjikistan, Turkmenistan, Ukraina och Uzbekistan. Samarbetet sker främst i multilaterala nätverksprojekt där, förutom EU-länderna, följande 12 länder kan delta med egen finansiering: Australien, Cypern, Island, Japan, Kanada, Liechtenstein, Malta, Norge, Nya Zeeland, Schweiz, Turkiet och USA. Minst två EU-länder skall vara representerade i varje projekt som normalt är på 3 år.

Den svenska delen av Tempus-programmet administreras av Högskoleverket. I uppgiften att vara nationellt programkontor ingår uppgifter som samordning, rådgivning och utveckling av programmet, samt beslut om fördelning av svenska medel för stöd till projektdeltagande och kontaktresor. Uppdraget innefattar även kontakter med de andra nationella Tempuskontoren, kommissionen och European Training Foundation i Turin.

Målgrupp

Programmet riktar sig främst till universitet och högskolor, men i viss mån även till företag och andra organisationer.

Informationskanaler

Information från Högskoleverket om Tempus går främst till de svenska lärosätenas Tempusansvariga. Bl.a. genomförs årliga informationsdagar. Högskoleverket bistår även med stöd och rådgivning till Tempusprojekt.

Budget

Verksamhetsmedel: Det svenska anslaget för Tempus uppgår för hela perioden 1990–1999 till ca 50 miljoner kronor, varav ca 5 miljoner kronor för 1999. T.o.m. den 31 augusti hade 1,2 miljoner kronor förbrukats av 1999 års medel. Enligt Högskoleverkets bedömning kommer

resterande medel på anslaget vid utgången av 1999 uppgå till högst 1 miljon kronor. I budgetunderlaget får åren 2000–2002 har verket hemställt att erhålla anslag för Tempus omfattande 5 miljoner kronor för år 2000 och 6,5 miljoner kronor per år för åren 2001 och 2002. Sverige har deltagit i ca 11 % av alla projekt. En del av dessa projekt har också samordnats från svensk sida.

Administrativa medel: Omkostnaderna på anslaget för Tempus var 400 000 kronor, exkl. utrustning och lokaler under 1998. Samma år genererade verksamheten intäkter genom konferensavgifter som uppgick till 50 000 kronor. Lönekostnader var 540 000 kronor, inkl. lönebikostnader.

Personal

Administrationn av Tempus har krävt 1 handläggartjänst. En 0,75 assistenttjänst (gemensam för samtliga program).

Erfarenheter

Programmet har varit framgångsrikt. Det har utvecklat och stärkt högskoleinstitutioner i Central- och Östeuropa på ett sätt som annars varit svårt att göra. Genom normalt 3-åriga multilaterala projekt (med högskolepartners från minst två EU-länder och ett Phare- eller Tacis-land) har Tempus genom åren lyckats utveckla och förstärka den högre utbildningen i dessa länder. Det har skett bl.a. genom förändring av strukturerna på högskoleinstitutioner, utveckling av läroplaner, skapande av institutionella och individuella kontaktnätverk, uppbyggande av laboratorier och bibliotek samt genom att mellan institutioner bedriva ett utbyte av studenter, lärare och teknisk personal.

Sverige har haft de flesta projekt inom ämnesområdena naturvetenskap, teknologi, socialvetenskap, företags- och universitetsadministration samt medicin. Av Tempus Phare-länderna har Estland, Lettland och Litauen varit de länder som procentuellt sett haft särskilt stort antal svenska partners. Polen, Tjeckien och Ungern är andra exempel på länder som har ett stort antal svenska partners. Totalt deltar svenska partners i projekt med 12 av de 13 Phare-länderna. Samtliga svenska universitet, ett stort antal svenska högskolor och ett antal svenska företag har deltagit i ett eller flera projekt. Beträffande Tempus Tacis-länderna har det svenska intresset främst riktat sig mot Ryssland, Ukraina, Armenien och Mongoliet.

Framtiden

Tempus III kommer att omfatta perioden 2000–2006. EU:s fokusering kommer att flyttas från Phare till Tacis-länderna. Erfarenheter från projekt inom Tempus Phare-länderna kommer att tas tillvara i Tempus III. Målsättningen blir inte att förbereda Tacis-länderna för ett medlemskap i EU utan att försöka stärka och utveckla högskoleinstitutioner samt att sprida de resultat man nått på högskolorna till andra delar av samhället i dessa länder. Målet är också att nå och vidmakthålla en nivå på högskoleutbildningen som bidrar till en bättre samhällsutveckling.

2.2.3 Alfa, Samarbetsprogrammen EU-USA och EU-Kanada, EU:s Medelhavssamarbete

Alfa är EU:s program för samverkan med Latinamerika på utbildningsområdet. Det ingår som en del av ett samarbetsavtal för att höja Sydamerikas kompetens inom bl.a. vetenskap och teknik. Deltagande sker i nätverk med minst fem universitet från olika länder. Alfa innehåller möjligheter för utbytesstudier på grundläggande-, masters-, och doktornivå. Beslut om programmet togs i mars 1994.

Samarbetsprogrammen EU-USA och EU-Kanada syftar till att hitta metoder som förbättrar samarbetet inom högre utbildning och yrkesutbildning. Programmen bedrivs i liten skala och stöder ett begränsat antal projekt som startas inom ramen för ett multilaterat samarbete. Det riktar sig till universitet och utbildningsanordnare. Projekten skall innehålla sex samarbetspartners varav tre stycken från skilda europeiska stater och tre stycken från skilda delstater i USA respektive provinser i Kanada. Projekten kan gälla institutionell utveckling eller studentutbyte. Beslut om båda programmen togs i slutet av 1995.

EU:s Medelhavssamarbete omfattar EU och de s.k. MED12-länderna runt Medelhavet. Med-Campus är ett delområde inom detta program som gäller universitet och högskolor. Syftet är att främja social och ekonomisk utveckling i de södra och östra Medelhavsländerna. Programmet startade 1992 och har flera likheter med Tempus-programmet.

Ansökningar till dessa tre program inlämnas direkt till den Europeiska kommissionen i Bryssel. Beträffande samarbetsprogrammen EU-USA och EU-Kanada lämnar den amerikanska respektive kanadensiska delen av partnerskapen in separata ansökningar i sina respektive hemländer.

Högskoleverket har ett informationsansvar för de tre programmen.

Målgrupper

Alfa: Universitet och studenter på grundläggande-, masters-, och doktornivå.

Samarbetsprogrammen EU-USA och EU-Kanada: Universitet, högskolor och institutioner för yrkesutbildning.

EU:s Medelhavssamarbete: Högre tjänstemän, universitetslärare och forskarstuderande.

Informationskanaler

Information inhämtas från den Europeiska kommissionen och förmedlas till universitet och högskolor, genom Högskoleverkets och Programkontorets gängse informationskanaler.

Budget

Verksamhetsmedel: Inga särskilda medel är budgeterade för denna informationsverksamhet.

Administrativa medel: Löner, inkl. lönebikostnader 114 000 kronor.

Personal

En 0,25 handläggartjänst är gemensam för dessa tre program. En 0,75 assistenttjänst (gemensam för samtliga EU-program vid Högskoleverket).

Erfarenheter

Beträffande Alfa har högskoleverket tillgång till information om visst deltagande från svenska universitet. I samarbetsprogrammet EU-USA deltar fem och i samarbetsprogrammet EU-Kanada deltar tio svenska universitet i projekt som blivit godkända under de tre senaste årens ansökningsomgångar. Tre svenska universitet ingår dessutom i mer än ett projekt – Lunds universitet (fyra) Lantbruksuniversitet i Uppsala (tre) och Uppsala universitet (två). Programmen Alfa och EU:s Medelhavssamarbete bedöms av Högskoleverket ha en intressant utvecklingspotential.

Framtid

Beslut om Alfa II togs av ministerrådet i december 1998. Någon ansökningsomgång har ännu inte utlysts. EU-kommissionen har meddelat Högskoleverket att information kommer att sändas till alla universitet när den är tillgänglig. Beträffande samarbetsprogrammen EU-USA och EU-Kanada tyder alla uppgifter från EU-kommissionen på att programmen kommer att förlängas.

2.2.4 Ungdom för Europa

Ungdom för Europa är ett instrument för att främja samarbetspolitiken inom ungdomssektorn. Programmet vänder sig till grupper av ungdomar och ungdomsledare för aktiviteter utanför det formella utbildningssystemet. Målet är att utveckla ungdomars erfarenheter och kunskaper genom kontakter med ungdomar från andra länder, främst i Europa. Aktiviteter som utvecklar ungdomsverksamheten på lokal nivå och som underlättar missgynnade ungdomars tillgång till programverksamheten prioriteras. Programmet består av fem delprogram, varav ungdomsutbyte för grupper av unga är det största delprogrammet. Därutöver ges även stöd till lokala projekt som bygger på ungas egna initiativ, kontakter mellan ungdomsledare och beslutsfattare i ungdomsfrågor, samt för informations- och forskningsprojekt inom området. Stöd kan ges till högst 50 procent av projektkostnaderna.

Ungdomsstyrelsen är nationellt kontor (administrerande myndighet) för programmet som i hög grad är decentraliserat, dvs. de nationella kontoren fattar beslut om stöd i flertalet av delprogrammen.

Målgrupp

Ungdomar mellan 15 och 25 år i EU- och EES-länderna samt ytterligare 10 europeiska länder med vilka EU ingått associationsavtal. Projektansökningar inlämnas av organisationer eller andra former av grupper av ungdomar.

Informationskanaler

Information sker genom ett flertal kanaler. Mycket av informationen sker genom Ungdomsstyrelsens generella informationsverktyg; det månatliga nyhetsbrevet BRUS, myndighetens hemsida samt mäsor/seminarier/kommunbesök och andra utåtriktade verksamheter som Ungdomsstyrelsen genomför. Därutöver finns ett särskilt informationsblad om ungdomsutbyte (6 nr/år) samt ett nätverk av lokala vidareinformatorer (ca 120 st).

Budget

Verksamhetsmedel: Den sammanlagda budgeten för programmet 1995–1999 är drygt 1 100 miljoner svenska kronor, eller 220 miljoner kronor per år. Av verksamhetsmedlen beslutas ungefär 67 procent av de nationella kontoren (decentraliserade delprogram) och 33% av kommissionen (centraliserade delprogram). Inom ramen för de decentraliserade delprogrammen tilldelades Sverige ca 5 426 000 kronor år 1999. I de projekt som beviljats stöd direkt av kommissionen var det 55 projekt med svenska deltagare/projektpartners år 1998. Dessa projekt tilldelades ca 6 250 000 kronor.

Inom delprogrammet A1. Ungdomsutbyte, som är det största enskilda delprogrammet för ansökningar direkt till Ungdomsstyrelsen, har antalet ansökningar respektive beviljade ansökningar under de tre senaste åren haft följande utveckling:

Projekttår	ansökningar	beviljade	% beviljade
1996	115	75	66%
1997	122	97	80%
1998	155	102	66%

Då budgetmedlen varit i princip konstanta mellan de olika åren har utvecklingen med ett ökat antal ansökningar inneburit att beviljade medel per projekt har minskat.

Administrativa medel/tekniskt stöd: 1999 uppgick svenska administrationskostnader för programmet till 3 100 000 kronor, varav ca 42% var EU-medel och 58% var nationell medfinansiering. Av de administrativa kostnaderna var 66% personalkostnader, inkl. lönebikostnader, 25% operativa kostnader (resor, möten, datautrustning, hyreskostnader) och 9% informationskostnader.

Personal

Fyra heltidstjänster samt motsvarande 0,70 av en heltidstjänst för administrativ hantering. För koordinering och samordning av de båda programmen Ungdom för Europa och Europeisk volontärtjänst avsätts motsvarande 0,80 av en heltidstjänst varav 0,50 för det förra och 0,30 för det senare programmet.

Erfarenheter

Ungdomsstyrelsen tog över ansvaret som nationellt kontor för programmet i juli 1996. Antalet svenska ansökningar har därefter ökat successivt och sökandetrycket i förhållande till utdelningsbara medel är högt. Sverige har också väl uppnått målet att minst en tredjedel av resurserna skall gå till s.k. missgynnade ungdomsgrupper (Sveriges andel är ca 40%). Totalt deltog under år 1998 ca 1 900 svenska ungdomar i projekt som givits stöd av programmet.

Utvärderingsmöten visar att deltagarna generellt är mycket nöjda med sina utbyten och med det stöd de erhåller från det nationella kontoret. Kritik riktas främst mot de centralt fastslagna administrativa reglerna, inte minst ansöknings- och redovisningshandlingar.

På uppdrag av kommissionen har en extern europeisk utvärdering genomförts av de nationella kontorens sätt att administrera Ungdomsprogrammen. Utvärderingen ger Ungdomsstyrelsen ett mycket bra betyg, särskilt vad avser organisation, personalens kompetensnivå, informationsspredning och rådgivning.

Ungdomsstyrelsens erfarenheter är att det finns stora synergieffekter mellan myndighetens lokala utvecklingsarbete och utvecklingen av de två EU-programmen. Myndigheten ger ekonomiskt och kunskapsmässigt stöd till olika former av lokalt utvecklingsarbete och har därigenom skapat ett stort kontaktnät med lokala ungdomsprojekt. Det lokala utvecklingsarbetet utgör en viktig förutsättning för att stimulera deltagande i EU-programmen, inte minst från de grupper som vanligtvis inte deltar i internationellt samarbete. EU-programmen ger i sin tur möjligheter till erfarenheter från andra länder som kan stärka det lokala utvecklingsarbetet.

Framtid

Ett nytt program på ungdomsområdet, Ungdom, har föreslagits ersätta Ungdom för Europa och Europeisk volontärtjänst. Målen för programmet är att utveckla ungas interkulturella förståelse, deras solidari-

tetskänsla, initiativförmåga och entreprenörsanda samt att stärka samarbetet inom ungdomssektorn. Det nya programmet kommer att innehålla delar av de två tidigare programmen och bestå av fem delprogram; ungdomsutbyte, volontärtjänst, ungdomsinitiativ, gemensamma åtgärder med utbildningsprogrammen samt olika former av stödåtgärder. Den absoluta majoriteten av resurserna kommer med största sannolikhet att allokeras till de två förstnämnda delprogrammen. Den föreslagna programperioden är 5 år (2000–2004) och budgeten är i kommissionens förslag 600 miljoner euro. I rådets gemensamma ståndpunkt i maj 1999 föreslogs en mer begränsad budget, 350 miljoner euro. Den slutliga budgeten kan förväntas hamna någonstans mellan kommissionens och rådets förslag. Ett slutligt beslut om programmet förväntas under våren år 2000.

2.2.5 Europeisk volontärtjänst

Europeisk volontärtjänst för ungdomar ger enskilda ungdomar möjlighet att delta i ett samhällsnyttigt projekt i ett annat land. Programmets mål är att dels ge en ny berikande erfarenhet för ungdomar som en alternativ möjlighet till utbildning och praktik, dels ge ett bidrag till den lokala utvecklingen i de projekt volontärerna deltar. Projekten bygger på ett samarbete mellan ett sändande och ett mottagande projekt (vanligtvis organisationer) samt den enskilde volontären. Programmet innehåller stöd till såväl längre (6–12 månader) som kortare (3 veckor–3 månader) volontärtjänst inom deltagarländerna, volontärtjänst utanför deltagarländerna, uppföljningsprojekt efter volontärtiden samt olika stödaktiviteter. Stöd kan ges till högst 50 procent av projektkostnaderna.

Ungdomsstyrelsen är nationellt kontor (administrerande myndighet) för programmet som i hög grad är decentraliserat, dvs. de nationella kontoren fattar beslut om stöd i flertalet av delprogrammen.

Målgrupp

Ungdomar mellan 18 och 25 år i EU-länderna samt Norge och Island. Intresseanmälan inlämnas av mottagande respektive sändande projekt och när man kommit överens ansöker projekten stöd hos respektive nationellt kontor.

Informationskanaler

Information sker genom ett flertal kanaler. Mycket av informationen sker genom Ungdomstyrelsens generella informationsverktyg; det månatliga nyhetsbrevet BRUS, myndighetens hemsida samt mäsor/seminarier/kommunbesök och andra utåtriktade verksamheter som Ungdomsstyrelsen genomför. Därutöver finns ett särskilt informationsblad om ungdomsutbyte (6 nr/år) samt ett nätverk av lokala vidareinformatörer (ca 120 st).

Budget

Den sammanlagda budgeten för programmet år 1999 är drygt 200 miljoner kronor. Av verksamhetsmedlen beslutas ungefär 83 procent av de nationella kontoren (decentraliserade delprogram) och 17 procent av kommissionen (centraliserade delprogram). Inom ramen för de decentraliserade delprogrammen tilldelades Sverige ca 3 750 000 kronor år 1999. Det saknas f.n. uppgifter från EU-kommissionen om antalet svenska ungdomar som deltagit i programmet genom de centraliserade delprogrammen.

Programmets ansökningsförfarande är upplagt på ett sådant sätt att det inte är meningsfullt att analysera andelen beviljade ansökningar. Mottagande och sändande projekt skickar i ett första steg in en intresseanmälan och blir därefter granskade och godkända som projekt. För närvarande finns det 63 av kommissionen godkända mottagande projekt och 75 utländska volontärer har tjänstgjort hittills i Sverige under programperioden (fr.o.m. hösten 1998). På den sändande sidan har Sverige för närvarande 50 sändande och hittills 75 svenska volontärer har deltagit i volontärsverksamhet utomlands.

Administrativa medel/tekniskt stöd: 1999 uppgick svenska administrationskostnader för Europeisk volontärtjänst till 1 620 000 kronor, varav 50% var EU-medel och 50% nationell medfinansiering. Av dessa var 61% personalkostnader, inkl. lönebikostnader, 27% operativa kostnader och 12% informationskostnader.

Personal

Handläggningen kräver 2,75 tjänster samt 0,40 av en heltidstjänst för administration. För koordinering och samordning av de båda programmen Ungdom för Europa och Europeisk volontärtjänst avsätts motsvarande 0,80 av en heltidstjänst varav 0,50 för det förra och 0,30 för det senare programmet.

Erfarenheter

Programmet startades i juli 1998, men föregicks av ett pilotprojekt under 1997–98. Antalet volontärplatser som är tillgängliga för varje land har varit mycket begränsade. Antalet svenska ungdomar intresserade av att delta är högt. Då Sverige har liten erfarenhet av volontärtjänstarbete har det initialt funnits ett begränsat intresse att delta som sändande projekt. Sverige har t.o.m. år 1998 sammanlagt skickat iväg drygt 100 volontärer och tagit emot ungefär lika många utländska volontärer.

Utvärderingsmöten visar att deltagarna generellt är mycket nöjda med sina utbyten och med det stöd de erhåller från det nationella kontoret. Kritik riktas främst mot de centralt fastslagna administrativa reglerna, inte minst ansöknings- och redovisningshandlingar.

På uppdrag av kommissionen har en extern europeisk utvärdering genomförts av de nationella kontorens sätt att administrera Ungdomsprogrammen. Utvärderingen ger Ungdomsstyrelsen ett mycket bra betyg, särskilt vad avser organisation, personalens kompetensnivå, informationsspridning och rådgivning.

Ungdomsstyrelsens erfarenheter är att det finns stora synergieffekter mellan myndighetens lokala utvecklingsarbete och utvecklingen av de två EU-programmen. Myndigheten ger ekonomiskt och kunskapsmässigt stöd till olika former av lokalt utvecklingsarbete och har därigenom skapat ett stort kontaktnät med lokala ungdomsprojekt. Det lokala utvecklingsarbetet utgör en viktig förutsättning för att stimulera deltagande i EU-programmen, inte minst från de grupper som vanligtvis inte deltar i internationellt samarbete. EU-programmen ger i sin tur möjligheter till erfarenheter från andra länder som kan stärka det lokala utvecklingsarbetet.

Framtid

Ett nytt program på ungdomsområdet, Ungdom, har föreslagits ersätta Ungdom för Europa och Europeisk volontärtjänst. Målen för programmet är att utveckla ungas interkulturella förståelse, deras solidaritetskänsla, initiativförmåga och entreprenörsanda samt att stärka samarbetet inom ungdomssektorn. Det nya programmet kommer att innehålla delar av de två tidigare programmen och bestå av fem delprogram; ungdomsutbyte, volontärtjänst, ungdomsinitiativ, gemensamma åtgärder med utbildningsprogrammen samt olika former av stödåtgärder. Den absoluta majoriteten av resurserna kommer med största sannolikhet att allokeras till de två förstnämnda delprogrammen. Den före-

slagna programperioden är 5 år (2000–2004) och budgeten är i kommissionens förslag 600 miljoner ecu. I rådets gemensamma ståndpunkt i maj 1999 föreslogs en mer begränsad budget, 350 miljoner euro. Den slutliga budgeten kan förväntas hamna någonstans mellan kommissionens och rådets förslag. Ett slutligt beslut om programmet förväntas under våren år 2000.

2.2.6 Skolverkets stipendier och bidrag

Skolverket anvisas i regleringsbrev medel att fördela till skolor för internationella kontakter i enlighet med förordningen SKOLFS 1993:17.

Med utgångspunkt i förordningen beslutar Skolverket om specifika kriterier och riktlinjer för beviljande av medel. I dessa görs prioriteringar avseende skolformer, utbytesländer, geografisk spridning och långsiktigt arbete. Prioriteringarna är samordnade med generella nationella prioriteringar avseende skolutveckling.

Stipendier och bidrag är av fem olika slag:

1. Stipendier för att främja internationella kontakter utgår för besök vid motsvarande utländsk verksamhet för att planera olika former av utbyten. Syftet är att möjliggöra etablerandet av kontakter som kan leda till långsiktigt internationellt samarbete. Ansökning kan ske vid två fasta tillfällen per år.
2. Bidrag till huvudmän för utvecklingsarbete som syftar till att med hjälp av internationella kontakter förverkliga de mål som anges i läroplanerna ska främja uppbyggnad och utveckling av kontakter genom elev-, barn- och lärarutbyten. Två fasta ansökningstillfällen per år.
3. Stipendier för aktivt deltagande i konferenser utomlands ska ge möjligheter till erfarenhetsutbyte och kontaktskapande utomlands. Sökande ska medverka i konferenser med egen presentation eller föredragning. Ansökningar beviljas löpande under året.
4. Bidrag för extraundervisning i svenska för elever från utlandet ska underlätta för svenska gymnasieskolor att erbjuda extra undervisning i svenska till utbytesstuderande från utlandet som tas emot i svenska skolor under ett läs- eller kalenderår. Två fasta ansökningstillfällen per år.
5. Bidrag till skolhuvudmän för fortbildning av lärare för undervisning i olika ämnen på annat språk än svenska ges löpande under året såväl till lärare som vill språkutbilda sig som till språklärare som vill integrera det egna undervisningsspråket i andra ämnen.

Målgrupp

Skolor och skolhuvudmän. För stipendierna 1, 3 och 5 är målgruppen personal i skola och förskola samt skolläda-re. Bidragen under 2 avser projekt med personal- och elevmedverkan, även om det är skolhuvudmännen som söker och beviljas medel. Enskilda elever kan inte söka några medel från Skolverket.

Informationskanaler

Skolverket informerar via sina reguljära kanaler; nyhetsbrev, hemsida och i förekommande fall i egna tidningar. Annonsering sker i lärartidningar. Svenska Institutet informerar via sina kanaler; nyhetsbrev o dyl.

Budget

Verksamhetsmedel under 1999 per stipendie/bidragstyp:

1. Av 563 inkomna ansökningar har 171 beviljats sammanlagt 5 837 000 kronor.
2. Av 234 ansökningar har 99 beviljats sammanlagt 5 530 000 kronor.
3. Av 281 hittills inkomna ansökningar har 42 beviljats sammanlagt 446 000 kronor.
4. Av 35 ansökningar har 26 beviljats sammanlagt 183 000 kronor.
5. Av 52 hittills inkomna ansökningar har 28 beviljats sammanlagt 281 000 kronor.

Administrativa medel består av ersättning till Svenska Institutet för administration av bidragen 1-3. Regleras i särskilt avtal och uppgår under 1999 till 370 000 kronor. Därutöver beräknas Skolverkets administrativa kostnader under 1999 uppgå till 441 000 kronor, varav 86,4% utgjorde lönekostnader, inkl. lönebikostnader och 13,6 % övriga förvaltningskostnader.

Personal

Skolverkets behov av personal som har övergripande ansvar för samtliga bidrag och stipendier administrerar bidragen 4 och 5, informerar om samtliga stipendier och gör grundläggande uppföljningar uppgår till motsvarande 0,80 av en heltidstjänst.

Erfarenheter

Skolverket har fördelat medel för internationella kontakter sedan 1993. Det har konstant genom åren varit ett stort intresse för utbyte med Västeuropa. Antalet ansökningar har också varit förhållandevis konstant över åren, liksom fördelningen på olika typer av stipendier/bidrag. Handläggaren bedömer dock att kvaliteten på projektansökningarna ökat. Den utformning av stipendier och bidrag som nu används är ett resultat av gjorda erfarenheter – intresserade skolor kan i ett inledningsskede åka iväg och knyta kontakter med hjälp av ett stipendium. Därefter kan ett utbyte planeras och genomföras med stöd av bidrag från Skolverket. Denna organisation har bedömts vara den bästa vägen att nå målet långsiktiga initiativ på skolnivå. Skolverkets kriterier för fördelning av medel har haft visst genomslag om än inte i den grad som man kanske skulle önska. Intresset för internationella kontakter varierar beroende på skolform och geografiska förutsättningar.

De vanligaste orsakerna till avslag på ansökningar är att tänkta projekt/resor inte motsvarar stipendiernas/bidragens syfte. Det kan röra sig om ren lärarfortbildning, om konferensdeltagande i mer passiv mening eller om projekt som av andra anledning inte bedöms som realistiska utifrån angivna kriterier. Vidare avslås projekt där huvudmannen inte tar stipulerat ekonomiskt ansvar för minst hälften av projektkostnaderna, liksom projekt som finansieras exempelvis via EU-medel.

Framtid

I regeringens utvecklingsplan anges att internationalisering och internationella kontakter ska vara en möjlighet för alla skolor och elever. Detta kräver att exempelvis bidrag och stipendier blir en reell möjlighet för fler kommuner och skolor än idag. För att nå dessa nya målgrupper krävs utvecklade informationsinsatser, men också ökat stöd till lokal skolutveckling. Enligt Skolverket har en samlad strategi för skolutveckling där flera styrmedel utnyttjas för att nå prioriterade mål störst möjlighet att nå framgång. Ekonomiskt stöd till skolors internationella kontakter bör med detta synsätt kompletteras med andra utvecklingsinsatser för att nå bästa resultat.

2.3 Beskrivning av närliggande program och initiativ

Här redovisas program eller initiativ som kommittén valt att lämna utanför sin analys. För att orientera om programutbudet vill vi emellertid beskriva innehållet i dessa närliggande program och initiativ. Genomgången gör inte anspråk på att vara fullständig.

2.3.1 Utbildningsområdet

Eurydice. EU:s nätverk för utbyte av information avsedd för beslutsfattare inom utbildningsområdet. Huvudsyftet är att samla in och uppdatera information om de olika ländernas utbildningssystem. Därutöver stödjer EU genomförandet och spridningen av analyser samt upprättande av databaser inom utbildningsområdet. Sverige är en del av nätverket sedan 1994. Den operativa verksamheten sköts direkt ifrån Utbildningsdepartementet.

Internationella praktikutbytesavtal: Sverige har överenskommelser med Estland, Lettland, Litauen och Schweiz om utbyte av praktikanter. Dessa utbyten sköta av fyra (4) olika Arbetsförmedlingar Utland (AF Utland). AF Utland i Stockholm som sköter utbytesaktiviteterna med Schweiz förmedlar också, genom samarbete med olika partners, praktikplatser i Kanada och USA. Skilda regler gäller för de baltiska länderna samt för vart och ett av de tre andra länderna. Beträffande Kanada är den övre åldersgränsen 30 år och för praktikanter som reser till USA så pass hög som 35 år.

Program för utbyte och samarbete mellan Sverige och länderna i Central- och Östeuropa på det akademiska området. Medlen för utvecklingssamarbetet är avsedda för projekt som rör kunskapsöverföring. Prioritet ges åt samarbete med Sveriges närområde (Estland, Lettland, Litauen, Polen och nordvästra Ryssland inkl. Kaliningrad). Svenska Institutet har i uppdrag att administrera flera olika program inom ramen för detta samarbete.

Visbyprogrammet. Svenska Institutet administrerar också det s.k. Visbyprogrammet som är ett stöd till utbyte mellan Sverige och Östersjöländerna inom vetenskap, näringsliv, offentlig förvaltning och kultur- och informationssektorn. Med Östersjöländerna avses i detta sammanhang de ovan nämnda länderna samt den ryska staden S:t Petersburg och de ryska länen Leningrad, Pskov, Novgorod, Archangelsk och Murmansk samt republiken Karelen.

Uppsala universitets stipendier för skolans internationalisering. Pädagogischer Austauschdienst (PAD) i Bonn erbjöd genom Tyska Ambassaden i Stockholm även sommaren 1999 ett antal stipendier till svenska elever som läser tyska i gymnasieskolans årskurs 2. Fortbildningsavdelningen vid Uppsala universitet har fått i uppdrag att tillsammans med Fachberaterverksamheten i Sverige och Goetheinstitutet i Stockholm informera om programmet och utse stipendiatarerna.

EUROPASS-utbildning. För att främja "europeiska banor" (European pathways) för varvad utbildning, däribland lärlingsutbildning har beslut fattats om att införa ett gemenskapsintyg, Europass för utbildning. Detta intyg ska omfatta de perioder av yrkesutbildning som en person fullgör i annan medlemsstat än den där utbildningen (europeiska utbildningsbanor) huvudsakligen äger rum. Av Europasset ska även framgå de gemensamma kvalitetsprinciper som gäller för de europeiska utbildningsbanorna. Syftet med införandet av detta Europass är att det skall leda till en ökad öppenhet och inbördes samordning mellan de olika yrkesutbildningsaktörerna och därmed utgöra ett stöd på gemenskapsnivå till genomförandet av politiken för yrkesutbildning. Programkontoret har fått i uppdrag att i nära samarbete med berörda myndigheter vidta förberedande åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa genomförandet av denna åtgärd. Programkontoret har också i uppdrag att senast den 1 oktober 1999 till regeringen lägga förslag om lämplig värmyndighet för Europass-utbildningen.

Validering av utländsk yrkeskompetens. I december 1998 överlämnades en rapport till utbildningsministern (SOU 1998:165) om hur utländsk yrkeskompetens ska bedömas och dokumenteras. Organisationen för valideringen föreslås bestå av dels ett regionalt, dels ett centralt utvärderingsorgan. Enligt direktiven skall det senare knytas till en befintlig myndighet. Utredaren föreslår att AMS, "mot bakgrund av att myndigheten ingår i en central/regional organisation och den nya roll som myndigheten väntas få genom regeringens nya tillväxt- och sysselsättningspolitik", får detta uppdrag

Samarbetsprogram om högre utbildning mellan EU och Kina. Programmet är en del i EU:s strategi för att bygga upp relationerna med Kina. Programmet startade 1996 och pågår t.o.m. utgången av år 2001. Ca 125 kinesiska forskare per år ges möjlighet att studera ämnen med anknytning till EU (EG-rätt, europeisk integrationshistoria, regionalpolitik etc.). En handfull europeiska professorer ges möjlighet att resa till Kina för att bidra till utvecklingen av kinesiska universitetsinstitutioner. Den europeiska kommissionen har lagt ut genomförandet av detta uppdrag på det s.k. Utrecht-nätverket, som består av 15 universitet, i samarbete med universitetet i Lund.

EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Programmet har som mål att förbättra Europas industriella konkurrenskraft, exploatera den inre marknadens fördelar samt tillfredsställa samhällets behov av en hållbar utveckling och förbättrad livskvalitet. *Det femte ramprogrammet* som startade 1999 omfattar en fyra års period. Särskilda insatser görs för att stödja deltagandet av små- och medelstora företag. EU/FoU-rådet är samordnande organ för det svenska deltagandet i EU:s FoU-program.

Inom ramen för *Barcelonaprocessen*, inledd 1995, har samarbetet utvidgats till att omfatta även övrig utbildning, forskning, kultur och media. Från svensk sida har man prioriterat en euro-islamsk dialog i syfte att skapa bättre ömsesidig förståelse. Ingen svensk myndighet synes ha utsetts att driva dessa frågor.

2.3.2 Ungdomsområdet

Nordiska ministerrådets stödordningar för nordiskt ungdomssamarbete. Nordiska ministerrådet fördelar medel till ungdomsutbyte mellan de nordiska länderna genom s.k. stödordningar. Stödet omfattar bidrag till såväl organisatoriskt samarbete, till gemensamma projekt mellan nationella ungdomsorganisationer och till lokalt och regionalt samarbete. Stödordningarna administreras av Nordiska ungdomskommittén.

SWY-Sweden World Youth är ett utbildnings- och utvecklingsprogram som regeringen via Sida står bakom. Det är ett program för informell utbildning, baserad på lokal och internationell utveckling, som riktar sig till ungdomar mellan 17 och 23 år. De deltagande ungdomarna får under ca sju månader, varav hälften av tiden är förlagd till ett utvecklingsland, prova på att jobba med utvecklingsarbete. Programmet sköts av CIU – Centrum för Internationellt Ungdomsutbyte.

3 Nuvarande struktur och samråd på myndighetsområdet

3.1 Myndigheternas mål och uppdrag på det internationella området

För att ge en uppfattning om den befintliga ansvarsfördelningen mellan myndigheterna ger vi i detta kapitel en kortfattad beskrivning av myndigheternas mål och uppdrag på det internationella området.

3.1.1 Svenska EU Programkontoret

Mål och uppdrag

Svenska EU Programkontoret (Programkontoret) för utbildning och kompetensutveckling utgör nationell koordinerande enhet för de EU-program eller delar av EU-program och andra program som regeringen bestämmer. Programkontoret har därutöver rätt att ta på sin andra uppdrag.

Programkontoret har i uppdrag, i första hand, från Utbildningsdepartementet, Näringsdepartementet och Europeiska kommissionen att så effektivt som möjligt samordna och föra ut ett antal EU-program, samt ett antal andra internationella program.

Svenska EU Programkontorets övergripande mål är, enligt nuvarande regleringsbrev, att

- aktivt främja och stödja utvecklingsprocesser och mobilitet inom utbildning och kompetensutveckling inom ramen för europasamarbetet,
- aktivt medverka till att svenska skolor, företag och organisationer ges bästa möjliga förutsättningar att tillvarata de olika möjligheter som europasamarbetet inom utbildning och kompetensutveckling erbjuder,
- verka som sambandsorganisation mellan Sverige och EU inom områdena utbildning och kompetensutveckling.

Programkontoret har i förhållande till de svenska sektorsmyndigheterna en speciell funktion. Kontoret uppgift är primärt att vara en specialistmyndighet för internationella frågor inom utbildning och kompetensutveckling. Detta innebär

dels att administrera de olika internationella programmen, både vad det gäller utveckling och utbyte, på ett sådant sätt att det kommer Sverige och svenska myndigheter till godo,

dels att svara för att erfarenheter och information som kommer fram genom Programkontorets arbete och som berör sektorsmyndigheternas nationella ansvar delges sektorsmyndigheterna på ett adekvat sätt,

dels att vara en resurs för sektorsmyndigheterna vad det gäller specialkunskaper inom Programkontorets internationella ansvarsområde.

De myndigheter som det i första hand gäller är Skolverket, Högskoleverket, AMS, Arbetslivsinstitutet, Rådet för arbetslivsforskning och Ungdomsstyrelsen. Samtliga av dessa myndigheter finns företrädare i PK:s rådgivande nämnder. Dessutom innehas ordförandeposten i Skolnämnden av chefen för Skolverket och i Kompetensnämnden av chefen för AMS.

3.1.2 Högskoleverket

Mål och uppdrag

Högskoleverket har enligt sin instruktion ett övergripande sektorsansvar för universitet och högskolor samt andra utbildningar på eftergymnasial nivå. Verket skall därvid följa upp och utvärdera utbildning, forskning och det konstnärliga utvecklingsarbetet inom högskolan med beaktande av samhällets och arbetslivets utvecklings- och kompetensbehov.

Högskoleverkets övergripande mål för den internationella verksamheten är att bevaka förhållanden och tendenser internationellt som är av betydelse för högskolans verksamhet.

I uppdraget ligger därutöver, förutom att vara nationell koordinerande enhet för vissa EU-program, att svara för bedömning av utländsk högre utbildning, samt vara informationscentrum för vissa EG-direktiv om ömsesidiga erkännanden av examina. Programmet "Bedömning av utländsk högre utbildning" är knutet till Naric/Enic-systemet (National Academic Recognition Information Centre för EU respektive European National Information Centre for Academic Recognition and Mobility för Europarådet och Unesco) inom Europa och tillämpar metodik som utvecklas i nära samarbete med utländska kollegor. Erkännande av stu-

dieperioder utomlands är en förutsättning för studentutbytet och Naric-funktionen är en del av Sokratesprogrammet.

3.1.3 Ungdomsstyrelsen

Mål och uppdrag

Ungdomsstyrelsen är central förvaltningsmyndighet för ungdomsfrågor. Myndigheten har ca 35 anställda vilka är uppdelade på fem enheter; utrednings-, utvecklings- och informationsenheten samt internationella och administrativa enheten. I budgetpropositionen för år 1999 (1998/99:1) anges målen för Ungdomsstyrelsens verksamhet i två nivåer. Myndigheten har två övergripande effektmål :

- att främja goda levnadsvillkor för ungdomar,
- att stärka ungdomars delaktighet i samhällsutvecklingen.

Som del av effektmålen anges fyra mer specificerade mål:

- att öka kunskapen i samhället om ungdomars situation och villkor,
- att verka för att målen med det statliga bidraget till ungdomsorganisationerna uppnås,
- att stödja centralt, regionalt och lokalt utvecklingsarbete i ungdomsfrågor med betoning på ungdomars inflytande,
- att främja svenskt deltagande i olika former av nordiskt, europeiskt och övrigt internationellt erfarenhets- och kunskapsutbyte.

I Ungdomsstyrelsens regleringsbrev för budgetåret 1999 anges också att "Ungdomsstyrelsen skall medverka till att utveckla och stärka samarbetet i ungdomsfrågor i EU och andra internationella sammanhang utifrån de nationella riktlinjerna för ungdomspolitik".

Regeringen överlämnade i maj en proposition till riksdagen, På ungdomars villkor (Prop. 1998/99:115), i vilken man redovisade en svensk strategi för ungdomsfrågor i EU, inom vilken fyra områden prioriterades:

- insatser mot ungdomsarbetslöshet,
- ungdomars inflytande och delaktighet inom EU,
- ungdomsutbyten,
- ungdomar som idag inte utnyttjar EU:s förmåner.

I samma proposition föreslås också nya mål för ungdomspolitik och en stärkt roll för Ungdomsstyrelsen i genomförande och uppföljning av ungdomspolitik. Regeringen aviserar där att de nu gällande övergri-

pande målen för myndigheten bör revideras i enlighet med propositionens intentioner.

3.1.4 Skolverket

Mål och uppdrag

Skolverket är nationell sektorsmyndighet för barnomsorg och skola. Verket skall genom uppföljning, utvärdering, tillsyn och kvalitetsgranskning samt utvecklingsinsatser verka för att sektorns mål och riktlinjer förverkligas. I enlighet med nationella mål är Skolverkets utvecklingsinsatser riktade mot skolhuvudmän och skolor. I läroplanerna finns angivet mål och riktlinjer för skolans internationalisering avseende såväl de obligatoriska som frivilliga skolformerna. Så som läroplanernas mål är uttryckta ser Skolverket sitt ansvar avseende internationalisering i första hand på huvudmanna- och skolnivå.

För samtliga Skolverkets finansiella styrmedel är målet att bidra till nationell skolutveckling. För Skolverkets internationella stipendier och bidrag är det övergripande målet att stödja verksamhet som genom internationella kontakter förverkligar läroplanernas mål.

I regleringsbrevet för budgetåret 1999 ges Skolverket i uppdrag att "följa och kartlägga hur skolsamarbetet inom EU påverkat svensk skolutveckling och i samråd med Svenska EU Programkontoret bl.a. värdera om det finns behov av informationsinsatser."

3.2 Befintliga samrådsorgan

Då det ingår i kommitténs uppdrag att redovisa hur kontakter och samråd bör etableras ges här en beskrivning av hur det ser ut i dag.

3.2.1 Utbildningsområdet

Svenska EU Programkontoret har två rådgivande nämnder, en för kompetensutveckling och en för skola och ungdomsfrågor i vilka berörda organisationer och parterna på arbetsmarknaden ingår. Såväl Högskoleverket som Skolverket och Ungdomsstyrelsen ingår i dessa grupper. Det finns därutöver en särskild samrådsgrupp mellan dessa myndigheter. Programkontoret, Skolverket och Ungdomsstyrelsen ingår även i övervakningskommittén för gemenskapsinitiativen Adapt

och Employment. De två först nämnda myndigheterna ingår därutöver även i övervakningskommittén för Mål 4.

Vidare är Programkontoret, Högskoleverket och Skolverket representerade i Utbildningsdepartementets arbetsgrupp för EU-frågor. Skolverket är därutöver representerat i kommittén för ett europeiskt skoldatanät samt i ett stort antal arbetsgrupper och nätverk inom ramen för det nordiska samarbetet. Tillsammans med Sida genomför Skolverket konferenser och nätverksträffar för skolor kring internationella frågor. Verket har även omfattande projekt inom OECD-samarbetet.

3.2.2 Ungdomsområdet

Inom regeringskansliet finns en särskild arbetsgrupp för europeiska ungdomsfrågor (C1996:B), i vilken såväl berörda departement och myndigheter som representanter för målgruppen ungdomar och ungdomsledare finns representerade. Arbetsgruppens syfte är att bistå regeringen i beredningen av svenska ståndpunkter i ungdomsfrågor inom EU och Europarådet. I denna grupp finns Ungdomsstyrelsen och Programkontoret representerade.

Ungdomsstyrelsen har en rådgivande referensgrupp för internationellt samarbete som består av representanter från målgruppen för EU-programmen samt från Programkontoret. Gruppens syfte är att vara rådgivande i frågor som berör myndighetens handläggning av internationella ungdomsfrågor, inte minst de två EU-programmen på ungdomsområdet.

4 Analys

I detta kapitel genomförs en analys i form av tänkbara fördelar och nackdelar med en ökad samordning av programmen i form av en koncentration till en specialistmyndighet.

Inledningsvis beskrivs de generella argument som talar för en sådan samordning respektive de argument som talar för att programansvaret ligger på sektorsmyndigheterna. Därefter har vi, med utgångspunkt i de enskilda programmen, lyft fram ett antal argument som talar för att programansvaret flyttas till Programkontoret samt de argument som talar för att de ligger kvar på sektorsmyndigheterna.

4.1 Fördelar och nackdelar med en ökad samordning av program och initiativ

Argument för en samordning genom koncentration av ett flertal EU-program och andra initiativ till en specialistmyndighet:

- Kundperspektivet. Intressenterna erbjuds en dörr in till huvuddelen av EU:s program och andra program för utbildning och utbyten. Det gör det enkelt för intressenterna att komma rätt från början.
- Specialist- och generalistkunskap samsas under samma tak vilket tillsammans med en god överblick och samordning mellan de olika programmen ger förutsättningar för en bred informations- och erfarenhetsbas både i samarbetet med andra länder och den Europeiska kommissionen.
- Specialinformation som presenterar alla möjligheter kan tillhandahållas olika målgrupper oavsett program.
- Det skapar möjligheter för att kunna sprida den samlade effekten av idéer och resultat från ett flertal EU-program inom samma område.
- Genom att samla många liknande program i en organisation har ett säkert administrativt system byggts upp, som blir mindre sårbart för tillfälliga störningar.

- Effektivare och billigare administration genom gemensamma databaser, växel, ekonomihantering, vaktmästeri m.m.

Argument för att programansvaret för internationella program och initiativ ligger på sektorsmyndigheterna:

- Genom en samordning av den nationella och internationella politiken inom varje politikområde.
- Betydelsen av att de myndigheter som har det nationella utvecklingsansvaret har ett avgörande inflytande över de internationella programmen.
- Ansvar för de internationella programmen har en positiv påverkan på det nationella arbetet.
- Sektorsmyndigheternas goda kännedom om målgrupperna och väl utbyggda nätverk inom sina respektive områden.

4.1.1 Erasmus, Tempus, Alfa, samarbetsprogram EU-USA och EU-Kanada samt EU:s Medelhavssamarbete

Tänkbara värdmyndigheter

Högskoleverket eller Svenska EU Programkontoret

Argument för att programansvaret ska ligga på Programkontoret:

- Intressenterna behöver enbart vända sig till en myndighet för att kunna erhålla ekonomiskt stöd till EU-programmen inom utbildningsområdet, vilket skapar en bättre överblick och underlättar arbetet för de enskilda universiteten och högskolorna.
- Det skapar förutsättningar för en ökad samverkan mellan högre utbildning, skola, yrkesutbildning och arbetsliv.
- Mervärdeseffekter uppstår mellan dessa program och de delar av Leonardo da Vinci som riktar sig mot den högre utbildningen.
- Erasmus kompletterar övriga delar av Sokrates som redan ligger på Programkontoret, medan samarbetsprogrammen EU-USA och EU-Kanada ger en myndighet det fulla ansvaret för dessa program. Tempus är en naturlig fortsättning av kontorets östeuropauppdrag, genom vilket redan upparbetade kontakter finns med European Training Foundation i Turin. Alfa och Medelhavssamarbetet placeras i en bra utvecklingsmiljö.

- De utvecklade kontakter och nätverk som programkontoret redan har inom den Europeiska kommissionen och medlemsländerna såväl som ansökarländerna.
- De goda erfarenheterna av Programkontorets och Skolverkets samarbete beträffade utbildningsprogrammen Sokrates och Leonardo da Vinci bör utvecklas på motsvarande sätt mellan Programkontoret och Högskoleverket.
- Genom att samla många liknande program i en organisation har ett säkert administrativt system byggts upp, som blir mindre sårbart för tillfälliga störningar.

Argument för att programansvaret ska ligga på Högskoleverket:

- Ett starkt samband mellan Högskoleverkets nationella utvecklingsansvar och den internationella programmen.
- Högskoleverkets naturliga kontaktyta mot och kännedom om lärosätena och vice versa.
- Medverkan i EU-programverksamheten ger breda nätverk både nationellt och internationellt.
- Ansvaret för EU-program för högre utbildning förutsätter goda kunskaper om högskolefrågor och om utvecklingen på högskoleområdet.
- Kopplingen mellan ansvaret för Erasmus och Högskoleverkets uppgift beträffande Naric/Enic.

4.1.2 Ungdom

Tänkbara värdmyndigheter

Ungdomsstyrelsen eller Svenska EU Programkontoret

Argument för att programansvaret ska ligga på Programkontoret:

- En samordning av programmen för formell och informell utbildning – Sokrates, Leonardo da Vinci och Ungdom – som alla ligger under samma generaldirektorat i Bryssel, där man planerar för ett gemensamt tekniskt stödkontor för dessa program.
- Mervärdeseffekter kan också nås mellan Ungdom och andra program – inte minst när det gäller ungdomsutbytet – som finns på Programkontoret, t.ex. Interpraktik och Breaking Barriers.
- Skolan kan användas i marknadsföringen av ungdomsprogrammen. Vid information och rådgivning till skolan och ungdomsorganisationerna, men också till enskilda ungdomar, är det en fördel att utbytesprogrammen och ungdomsprogrammen är samlade.

- Statskontorets utvärdering som rekommenderar ett utökat programutbud vid Programkontoret.

Argument för att programansvaret ska ligga på Ungdomsstyrelsen:

- Det är angeläget att ha en nära samordning mellan utvecklingen av nationella och internationella ungdomsfrågor.
- Ungdomsstyrelsen ger ekonomiskt och kunskapsmässigt stöd till olika former av lokalt utvecklingsarbete, vilket utgör en viktig förutsättning för att stimulera deltagandet i EU-programmen. Dessa ger i sin tur internationella erfarenheter och kontakter, vilka tidigare saknats, som stärker det lokala utvecklingsarbetet.
- Omfattande kontakter med, stor kunskap om och upparbetade informationskanaler till målgruppen genom myndighetens nationella arbete.
- Ungdomsprogrammen riktar sig särskilt till verksamheter utanför det formella utbildningsväsendet och har en uttalad målsättning att genom särskilda åtgärder och en "pro-aktiv" handläggning nå "missgynnade" ungdomsgrupper. Målgruppen skiljer sig därmed från den huvudsakliga målgruppen för utbildningsprogrammen.
- En överföring av ansvaret till en ny myndighet skulle riskera att skada en väl fungerande verksamhet. Kommissionen presenterade nyligen en oberoende utvärdering av de nationella kontorens arbete inom ungdomsområdet, vilken gav Ungdomsstyrelsen mycket goda vitsord.
- Att flytta ungdomsprogrammen från Ungdomsstyrelsen skulle innebära en kraftig reduktion av en redan liten myndighet, vilket skulle medföra att övrig verksamhet får bära en större andel av myndighetens gemensamma administrationskostnader.

4.1.3 Skolverkets stipendier

Tänkbara värdmyndigheter

Skolverket eller Programkontoret

Argument för att programansvaret ska ligga på Programkontoret:

- Mervärdeseffekter genom den samordning som kommer tillstånd mellan helt eller delvis identiska aktiviteter inom andra program som finns hos Programkontoret, vilket i sin tur innebär att det redan finns upparbetade kontaktytor med dessa målgrupper.
- Intressenterna behöver enbart vända sig till en myndighet för att kunna erhålla ekonomiskt stöd till skolans internationalisering, vil-

ket skapar en bättre överblick och underlättar arbetet för de enskilda skolorna.

- Det ger den handläggande myndigheten en nödvändig överblick, skapar en bättre resursanvändning och förhindrar eventuella godkännanden av parallella ansökningar. De medel som finns avsatta för verksamheten skulle därmed räcka längre och till flera deltagare.
- De goda erfarenheterna av Programkontorets och Skolverkets samarbete beträffade utbildningsprogrammen Sokrates och Leonardo da Vinci.

Argument för att programansvaret ska ligga på Skolverket:

- Skolverkets stipendier och bidrag till skolans internationalisering är en del av verkets nationella utvecklingsuppdrag.
- De väl upparbetade kontakterna med skolorna och skolhuvudmännen.
- Den nuvarande verksamheten som delvis sköts genom upphandling av administrativa rutiner från Svenska institutet, medan besluten om kriterier och faktisk tilldelning ligger kvar på Skolverket, fungerar bra och till en låg administrationskostnad.
- Programkontorets EU-anknytning, bl.a. genom sitt nuvarande namn, kan skapa oklarheter om att stipendierna även omfattar utbyten med länder utanför EU.

5 Slutsatser och förslag

5.1 Ansvarsfördelning för EU-programmen och andra internationellt inriktade åtgärder

I det föregående analyskapitlet har vi lyft fram fördelar och nackdelar med att lägga ansvaret för olika internationella program på Svenska EU Programkontoret (Programkontoret) alternativt respektive sektorsmyndighet. I nedanstående kapitel lägger kommittén ett förslag till ansvarsfördelning baserat på bedömningar av respektive programs karaktär. Avslutningsvis ges en samlad beskrivning av det "nya" Programkontorets roll och ansvarsområde i det fall kommitténs förslag genomförs.

5.1.1 Erasmus, Tempus, Alfa, samarbetsprogrammen EU-USA och EU-Kanada samt EU:s Medelhavssamarbete

Kommittén föreslår att ansvaret för samtliga dessa program inom högskoleområdet förs över från Högskoleverket till Programkontoret. Skälen för kommitténs förslag är följande:

Programkontoret ansvarar redan för övriga EU-program på utbildningsområdet, främst de delar av Sokrates-programmet som går utanför högskolan samt Leonardo da Vinci. Inför den nya programperioden förväntas en allt större integration av samtliga EU:s utbildningsprogram. En överflyttning av ansvaret för högskoleprogrammen till Programkontoret kommer att underlätta denna integration.

Högskoleverkets övergripande sektorsansvar kommer även fortsättningsvis att innebära ett avgörande inflytande över inriktningen av dessa program, eftersom de är att betrakta som en förlängning av den nationella politiken på högskoleområdet. Hanteringen av EU-programmen är en mycket liten del av verkets verksamhet och den administrativa och handläggande sårbarheten är betydande. Kommittén

bedömer att samordningsvinster kan göras vid en överflyttning av verksamhet och berörd personal till Programkontoret.

De goda kontakter som Högskoleverket har med landets högskolor och universitet kan utnyttjas av Programkontoret. Programkontoret har deklarerat att man avser låta högskolor och universitet få ett stort inflytande över programmets organisation. I ett senare avsnitt återkommer kommittén till frågan om hur samverkan mellan myndigheterna kring EU-programmen skall ske framöver.

5.1.2 Ungdom

Kommittén föreslår att Ungdomsstyrelsen även fortsättningsvis skall ansvara för de två program på ungdomsområdet (Ungdom för Europa och Europeisk Volontärstjänst) som från år 2000 förs samman till det nya programmet Ungdom. Skälen för kommitténs förslag är följande:

Även om det finns samverkansfördelar med en överflyttning av ansvaret för ungdomsprogrammen, så överväger de negativa konsekvenserna. Dessa bottnar främst i Ungdomsstyrelsens uppdrag och verksamhet som sektorsmyndighet och den därmed sammanhängande samordningen av nationella och internationella projekt.

Ungdomsstyrelsen har jämfört med Skolverket och Högskoleverket ett annorlunda uppdrag. Man har idag inte samma tonvikt på uppföljning, utvärdering och granskning som de två andra myndigheterna. Istället har Ungdomsstyrelsen ett mer uttalat ansvar att stödja lokalt utvecklingsarbete samt ett i regleringsbrev formulerat uppdrag att främja internationellt utbyte. Denna tonvikt på stödjande verksamhet präglar myndigheternas verksamhet och arbetsformer.

Idag finns en betydande samordning mellan Ungdomsstyrelsens hantering av nationella program och EU-programmen. Handläggningen av projektansökningar till EU-programmen innehåller ett betydande inslag av aktiv utveckling av den lokala ungdomspolitiken i de orter som berörs. Enkelt uttryckt kan man säga att programmen används som en hävstång för att nå nationella mål. De är därmed ett centralt instrument för måluppfyllelse. En överflyttning av programmen skulle innebära att Ungdomsstyrelsens möjlighet att fullgöra sitt uppdrag, som detta idag är formulerat, allvarligt skulle inskränkas.

Det är idag vidare oklart i vilken utsträckning som EU-kommissionen kommer att initiera en närmare organisatorisk integration av Ungdom med Sokrates och Leonardo. En modell med delat ansvar mellan Ungdomsstyrelsen och Programkontoret harmoniserar med den organisation som idag finns på EU-nivå. Skulle

förändringar av EU:s organisation ske i framtiden, kan nya former för samverkan och delat ansvar behöva diskuteras.

Ur brukarperspektivet med fokus på tillgänglighet kan två myndigheters delade ansvar för EU-programmen medföra nackdelar. Programkontorets styrka, en dörr in, går rimligen lite förlorad om det finns två dörrar in. Här bör emellertid påpekas att målgruppen för programmen inte är fullt ut densamma, samtidigt som ungdomsledare och lokala nätverk är sannolikt idag mer vana vid att vända sig till Ungdomsstyrelsen. Kommittén bedömer dock att informationsinsatserna gentemot brukarna kan vidgas och effektiviseras med en gemensam ram för information om alla EU-program. Därför kan det vara befogat med ett uppdrag till Programkontoret att svara för en samlad information om EU-program som även omfattar Ungdom. En programgemensam hemsida på Internet är en möjlighet att fullgöra ett sådant uppdrag. En tät relation mellan respektive myndighets informationsfunktioner är en förutsättning.

5.1.3 Skolverkets internationella stipendier

Kommittén föreslår att ansvaret för de av Skolverkets stipendier och bidrag som rör internationella utbyten och kontakter flyttas över till EU Programkontoret. De bidrag som Skolverket fördelar för extraundervisning i svenska till utbytesstuderande och till fortbildning av lärare för undervisning i olika ämnen på andra språk än svenska bör dock ligga kvar på Skolverket. Skälen för kommitténs förslag är följande:

Målgruppen för Skolverkets stipendier för internationellt utbyte är i allt väsentligt samma som för de EU-program inom skolområdet som Programkontoret redan svarar för. Det förekommer ofta att projekt och skolor söker från bägge håll och även om det sker ett samråd mellan myndigheterna idag så torde en överföring öka möjligheterna till samordning och minska riskerna för dubbelarbete.

Det är angeläget att målgruppen (elever, lärare och andra verksamma inom skolområdet) får en gemensam ingång för ansökan om stöd till internationellt utbyte. Det borde vara möjligt att effektivisera t.ex. informationsinsatserna genom att Programkontoret ges ett samlat ansvar för alla internationella utbytesprogram på skolområdet.

Ett problem i sammanhanget är att Skolverkets stipendier inte riktar sig till utbyte inom EU. Även om unionens länder dominerar vad avser antalet projektansökningar så är det viktigt att upprätthålla ett utbyte också med andra delar av världen. Det leder kommittén till att fundera över namnet på Svenska EU Programkontoret i framtiden. Se nedanstående förslag.

Det är av största vikt att samrådet mellan Skolverket och Programkontoret sker så att de internationella utbytesprogrammen/stipendierna fortsätter att vara en del av den nationella skolutvecklingen. Därför måste Skolverket ha ett avgörande inflytande över programmens inriktning. I avsnittet om samråd mellan myndigheterna återkommer kommittén till frågan om hur detta inflytande skall organiseras.

5.1.4 Programkontorets framtida roll

De förslag som kommittén nu lägger innebär en relativt tydlig roll för Programkontoret. Myndigheten skall ansvara för internationella program inom utbildningsområdet, både inom och utom den Europeiska Unionen. Programkontoret skall på intet sätt ta över sektorsmyndigheternas ansvar för de internationella frågorna eftersom detta självklart är en förlängning av den nationella politiken inom respektive område. Istället skall kontoret specialisera sig på en effektiv och kundanpassad hantering av de olika utbytesprogram som inrättats för att stimulera internationaliseringen. Detta innefattar även ett ansvar för information till berörda målgrupper.

Kommitténs förslag till ansvarsfördelning bör också få betydelse för frågan om myndighetens namn. Namnet bör ändras i syfte att tydliggöra två saker; för det första inriktningen på internationella utbildningsprogram för det andra det faktum att programmen inte endast avser den Europeiska Unionen. Kommittén har dock inget konkret förslag till namn på myndigheten.

5.2 Kontakter och samråd mellan de aktuella myndigheterna

De nuvarande kontakter och samrådsorgan som successivt har byggts upp mellan sektorsmyndigheterna och Programkontoret har fungerat väl utifrån nuvarande ansvarsfördelning för programmen. De förslag om ett ändrat programansvar som kommittén lägger fram ställer emellertid delvis nya och förändrade krav på dessa kontakter och formella samrådsstrukturer, samtidigt som viktiga element i den nuvarande strukturen bör bevaras.

Till de nya inslagen i den *samrådsstruktur på övergripande nivå* som kommittén föreslår hör ett mera formaliserat bilateralt samråd på ledningsnivå. Kommittén föreslår därtill att de tre sektorsmyndigheterna ges representation i Programkontorets styrelse och att Programkon-

toret ges representation i Ungdomsstyrelsens styrelse. För att bevara de viktiga relationer som byggts upp mellan sektorsmyndigheterna, arbetsmarknadens parter och andra organisationer är det därtill av stor betydelse att det finns kvar en rådgivande nämnd för de program som Programkontoret kommer att svara för fr.o.m. år 2000. Myndigheten har därutöver självt att bestämma vilka ad hoc organ som kan anses nödvändiga.

Samrådsorgan på övergripande nivå

- Rådgivande nämnd för utbildningsfrågor på Programkontoret
- De tre sektorsmyndigheterna ges representation i Programkontorets styrelse
- Programkontoret ges representation i Ungdomsstyrelsens styrelse

Kommittén föreslår vidare att det inrättas en *ny samrådsstruktur på programnivå* dels för att tillförsäkra sektorsmyndigheterna ett inflytande över inriktning och urvalskriterier, dels för att tillförsäkra Programkontoret den expertkunskap som sektorsmyndigheterna besitter. Programråden bör förutom berörd myndighet ha en bred representation från målgruppen för respektive program.

Samrådsorgan på programnivå

Programråd för

- Utvecklingsprogram inom högskoleområdet (Programkontoret)
- Utbytesprogram inom högskoleområdet (Programkontoret)
- Utvecklingsprogram inom skolområdet (Programkontoret)
- Utbytesprogram inom skolområdet (Programkontoret)
- Ungdom (Ungdomsstyrelsen)

5.3 Ekonomiska och personella resurser

Av kommitténs förslag om ett förändrat programansvar följer vissa budget- och personalkonsekvenser.

Budgetkonsekvenserna avser en omföreling av medel under stadsbudgetens Utgiftsområde 16, från vissa av Skolverkets och Högskoleverkets anslag till anslaget A16 Svenska EU Programkontoret. De anslag som berörs är anslaget A1 Statens skolverk, vad avser administrationskostnader, totalt 461 000 kronor samt anslaget A2 Utveckling av skolväsende och barnomsorg, anslagsposten 6, vad avser verksamhetsmedel, vilka under 1999 var ca 12,2 miljoner kronor. För Högskoleverkets del berörs anslaget C1 Högskoleverket, vad avser administrationskostnader, totalt 2 234 000 kronor, exkl. kostnader för utrustning och lokaler samt anslaget 16 B 52.11 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor-Tempus, vad avser verksamhetsmedel, vilka uppgår till 5 miljoner kronor. Kommitténs bedömning är vidare att vissa utökade resurser bör tillföras Programkontoret för EU-programmen inom den högre utbildningen. Utöver detta bör medel även ställas till Programkontorets förfogande för överförings- och initialkostnader för dessa program. Kommittén bedömer att dessa engångskostnader för konferenser, seminarier personalutbildning och informationsinsatser är i storleksordningen 1–2 miljoner kronor. Programkontoret bör ges i uppdrag att komma tillbaka med en närmare specifikation av nämnda kostnader. Vissa medel för informationsinsatser avseende det nya programmet Ungdom bör också föras till Programkontoret. Ungdomsstyrelsen och Programkontoret bör ges i uppdrag att nå en överenskomelse om detta.

Personalkonsekvenserna avser den personal som i dag arbetar med de arbetsuppgifter som skall föras över till Programkontoret. Vid bemanningen av dessa tjänster vid Programkontoret gäller skyldighet att iaktta bestämmelserna i § 6b lagen (1982:80) om anställningsskydd, vars innebörd är att den personal som i dag huvudsakligen arbetar med dessa frågor skall erbjudas en överflyttning till den nya myndigheten. Det handlar om 0,8 tjänster vid Skolverket och 4,25 tjänster vid Högskoleverket.

5.4 Ändringar i myndigheternas instruktioner och andra förordningar

Kommittén kan inte se att det lagda förslaget föranleder några förändringar i Högskoleverkets och Skolverkets instruktioner. Däremot bör ett tillägg göras till Programkontorets instruktion (SFS 1997:1231). Det avser innehållet i den inledande meningen i 1§, under Programkontorets uppgifter, som enbart ger uttryck för att Programkontoret ansvarar för EU-program.

Vidare medför förslaget ändringar i Statens skolverks författningssamling (SKOLFS 1993:17), som reglerar Skolverkets stipendier och bidrag för att främja internationella kontakter m.m.

5.5 Fortsatt utredningsarbete

Kommittén har mot bakgrund av den begränsade tid som stått utredningen till förfogande prioriterat att göra en analys och lägga förslag om programansvaret för de program vars nuvarande värdmyndigheter funnits representerade i kommittén. Vår uppfattning är emellertid att det framgent finns skäl för att utreda en förändrad ansvarsfördelning och därmed ytterligare samordning beträffande andra närliggande program.

Reservation av Boo Sjögren och Ola Román

I kapitel 4 i betänkandet har vi i kommittén analyserat för- och nackdelar med ett förändrat huvudmannaskap för det föreslagna nya programmet Ungdom. Vi har därvid funnit att det kan finnas väsentliga samverkansfördelar med en överflyttning av ansvaret för Ungdom till Programkontoret, t.ex. det nära sambandet mellan ungdomsprogrammet och utbildningsprogrammen. Vi har också pekat på argument som talar för att programmet bör ligga kvar på Ungdomsstyrelsen, t.ex. samverkansfördelarna mellan Ungdomsstyrelsens hantering av nationella program och europaprogrammet.

Det föreligger dock enligt undertecknades bedömning en osäkerhet om ett flertal omständigheter som är av stor betydelse för ett definitivt ställningstagande i huvudmannaskapsfrågan. Dessa osäkra omständigheter är följande.

- EU har ännu inte fattat något beslut om innehållet i eller kostnadsramarna för det föreslagna programmet Ungdom. Ett sådant beslut kan som tidigast fattas vid det planerade ministerrådsmötet i november i år.
- Det är också i dagsläget oklart i vilken utsträckning EU-kommissionen kommer att genomföra den aviserade organisatoriska integrationen av Ungdom med Sokrates- och Leonardoprogrammen.
- Regeringen lämnade i maj 1999 en proposition om framtida samlad ungdomspolitik (prop. 1998/99:115 På ungdomars villkor). I denna proposition har regeringen föreslagit övergripande mål för en samlad ungdomspolitik. Regeringen har i propositionen också aviserat att målen och arbetsuppgifterna för Ungdomsstyrelsen i samband härmed kan komma att förändras och anpassas.

Undertecknade anser att dessa omständigheter är av betydelse för ett slutligt ställningstagande i huvudmannaskapsfrågan för programmet Ungdom. Vi anser följaktligen att kommittén i stället för ett ställningstagande i frågan skulle föreslagit att regeringen fattar beslut först när klarhet föreligger i de avseenden som redovisats ovan. En viktig ut-

gångspunkt för regeringens slutliga beslut anser vi då vara den analys som kommittén har redovisat.

Kommittédirektiv

Ansvarsområdet för Svenska EU-
programkontoret för utbildning och
kompetensutveckling

Dir
1999:47

Beslut vid regeringssammanträde den 10 juni 1999.

Sammanfattning av uppdraget

En kommitté tillkallas med uppgift att utreda det framtida ansvarsområdet för Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling.

Utredningen skall syfta till att underlätta och förenkla tillgängligheten och deltagandet i de aktuella programmen för berörda målgrupper.

Bakgrund

Svenska EU-programkontoret för utbildning och kompetensutveckling inrättades som en delegation 1995 för att efter det svenska inträdet i den europeiska unionen administrera bl.a. utbildningsprogrammen inom ramen för det europeiska samarbetet. Myndigheten har därefter växt mycket snabbt och administrationen av program, mål och initiativ har successivt ökat i omfattning. Myndighetens verksamhetsområde står nu inför en tid av stora förändringar. Utbildningsprogrammen Sokrates och Leonardo da Vinci ersätts av nya program år 2000. Då inleds också en ny programperiod för strukturfonderna.

EU-programkontorets verksamhet har med anledning av detta varit föremål för översyn. Regeringen gav i februari 1998 Statskontoret i uppdrag att utvärdera verksamheten vid EU-programkontoret. Det övergripande syftet med utvärderingen var att ge regeringen ett underlag för framtida ställningstaganden till hur genomförandet av EU-programmen inom EU-programkontorets nuvarande ansvarsområde

och närliggande verksamheter bör organiseras. Uppdraget redovisades den 20 november 1998.

Därtill har en särskild utredare haft i uppdrag att föreslå inriktning av nya mål 3 inom EG:s strukturfonder som skall ersätta bl.a. nuvarande mål 4.

Förslagen redovisades för näringsministern den 26 februari 1999. Utredaren angav fyra alternativ för den framtida organisationen av nya mål 3.

Förslagen har remissbehandlats.

Regeringen beslutade den 10 juni 1999 att uppdra åt en särskild utredare att utarbeta ett förslag till ett samlat programdokument för Europeiska socialfondens mål 3 avseende programperioden 2000-2006. En av utgångspunkterna för utredningen är att Arbetsmarknadsverket skall utgöra förvaltningsmyndighet för det nya mål 3.

Ansvar för genomförandet av utbildningsprogrammet Sokrates är för närvarande delat mellan EU-programkontoret och Högskoleverket medan ansvaret för utbytesprogrammen Ungdom för Europa och Europeisk volontärtjänst för ungdomar som till år 2000 slås samman till Ungdom ligger på Ungdomsstyrelsen.

I EU:s nya program inom utbildnings- och ungdomsområdet understryks betydelsen av nära samordning när det gäller genomförandet av Sokrates, Leonardo da Vinci och Ungdom. Ett uttryck för detta är kommissionens avsikt att sammanföra det tekniska stödet för de tre programmen till ett enda kontor i Bryssel. Vidare slår också kommissionen fast att programmen skall stödja medlemsländernas nationella politik inom respektive område.

En kommitté tillkallas för att utreda EU-programkontorets framtida ansvarsområde.

Uppdraget

Kommittén skall mot denna bakgrund pröva eventuella fördelar och nackdelar med en ökad samordning eller ändrad ansvarsfördelning mellan berörda myndigheter vad gäller EU:s utbytesprogram Ungdom eller delar därav, samt om EU-programkontoret bör ges ansvaret för delprogrammet Erasmus och programmet Tempus. I detta sammanhang skall kommittén även pröva om det är lämpligt med en ökad samordning eller ändrad ansvarsfördelning också vad gäller andra internationellt inriktade åtgärder inom respektive myndighets område. Det kan gälla vissa andra utbytesprogram, praktik och stipendier.

Kommittén skall redovisa hur kontakter och samråd bör etableras mellan de fyra berörda myndigheterna för att programverksamheten skall nå högsta möjliga effektivitet även när det gäller nationellt utvecklingsarbete.

Kommittén skall även vara oförhindrad att föreslå andra justeringar i ansvarsfördelningen mellan myndigheterna på detta område, som kan framstå som särskilt påkallade.

En viktig utgångspunkt är att förslagen skall vara ägnade att underlätta och förenkla tillgänglighet och deltagande i program-men för berörda målgrupper.

Kommittén skall följa de direktiv som anges i Kommittéförordning (1998:1474) samt redogöra för de budgetmässiga konsekvenserna av sina förslag. Eventuella särskilda personalkonsekvenser skall belysas. Kommittén skall även redovisa olika förändringar i myndigheternas instruktioner samt andra förordningsändringar som förslagen eventuellt kan föranleda. Kommittén skall samråda med den särskilde utredaren för ett samlat programdokument för Europeiska socialfondens mål 3 under perioden 2000-2006 m.m.

Redovisning av uppdraget

Kommittén skall redovisa uppdraget till regeringen senast den 31 augusti 1999.

Statens offentliga utredningar 1999

Kronologisk förteckning

1. Nya förmånsrättsregler + Bilagor. Ju.
2. Steriliseringsfrågan i Sverige 1935-1975. Ekonomisk ersättning. S.
3. Yrkesfiskets konkurrenssituation. Jo.
4. God sed i forskningen. U.
5. Effektiva värme- och miljölösningar. N.
6. Effektivare Totalförsvarsstöd i Östersjöområdet. Fö.
7. Märk väl! Fi.
8. Invandrarskap och medborgarskap. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
9. Att slakta ett får i Guds namn. Om religionsfrihet och demokrati. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
10. Rasism, nynazism och främlingskap. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
11. Bör demokratin avnationaliseras? Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
12. Elektronisk demokrati. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
13. Etik och demokratisk statskonst. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
14. Den framtida kommersiella lokalradion. Ku.
15. Nytt system för prövning av hyres- och arrendemål. Ju.
16. Ökad rättssäkerhet i asylärenden. UD.
17. Garantipension och Bosättningsstillägg för personer födda år 1937 eller tidigare. S.
18. Frågor till det industriella samhället. Ku.
19. Artikel 7 i EG:s varumärkesdirektiv. Ändringar i varumärkeslagen. Ju.
20. Sverige och judarnas tillgångar. UD.
21. Lindqvists nia – nio vägar att utveckla bemötandet av personer med funktionshinder. S.
22. Den skyddade provinsen. En essä om demokratis värde och värdighet. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
23. Utveckling av mänskliga resurser i arbetslivet. Förslag till inriktning av nya mål 3 inom EG:s strukturfonder. N.
24. EG:s strukturstöd. Ny organisation för de geografiskt avgränsade strukturfondsprogrammen. N.
25. Samerna – ett ursprungsfolk i Sverige.
26. Införsel av beskattade varor. Fi.
27. Delta – Utredningen om deltidarbete, tillfälliga jobb och arbetslöshetsersättningen. N.
28. Kontantmetod för småföretagare. Fi.
29. Internationell konflikthantering – att förbereda sig tillsammans. Fö.
30. Yttrandefriheten och konkurrensen – Förslag till mediekoncentrationslag. m. m. Ku.
31. Tillsyn över advokater m. m. Ju.
32. Utvecklingssamarbete på rättsområdet. Ju.
33. Bo tryggt – Betala rätt. Särskilda boendeformer för äldre samt avgifter för äldre- och handikappomsorg. S.
34. Svenskt medborgarskap. Ku.
35. Fastighetsmäklarnämnden – effektivare tillsyn. Fi.
36. Likvidation av aktiebolag. Ju.
37. Underrättelsetjänsten – en översyn. Fö.
38. Följleveranser i samband med export av krigsmateriel. UD.
39. Vuxenutbildning för alla? Andra året med Kunskapslyftet. U.
40. Demokratin i den offentliga sektorns förändring. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
41. Bevara dokumentärfilmens kulturarv. Åtgärdsförlag samt förslag till ett centrum för dokumentärfilm och en filmvårdscentral. Ku.
42. Ny luftfartslag. N.
43. Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet. Ju.
44. Öppen elmarknad. N.
45. Slutförvaring av kärnavfall. Kommunerna och platsvalsprocessen. M.
46. Ökade socialbidrag. En studie om inkomster och socialbidrag åren 1990 till 1996. S.
47. Mervärdesskatt – Frivillig skattskyldighet. Fi.
48. Lära av Estonia. Den andra delrapporten och slutredovisning. N.
49. Invandrare som företagare. Ku.
50. Skyddsjakt på varg. M.
51. Smittskydd, samhälle och individ. Del A+B. S.
52. Inkomstprövning av bostadstillägg till pensionärer. S.
53. Ekonomisk brottslighet och sekretess. Ju.
54. En ny tulllag. Fi.
55. Konvergens och förändring. Samordning av lagstiftningen för medie- och telesektorer. Ku.
56. Globaliseringen och demokratin. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
57. Rikstrafiken – En ny myndighet. N.
58. Löser juridiken demokratis problem? Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
59. Begränsad fastighetsskatt. Fi.
60. Kundvänligare taxi. N.
61. Brottsförebyggande arbete i landets kommuner. Ju.
62. Bilen, miljön och säkerheten. Fi.
63. Att lära och leda – En lärarutbildning för samverkan och utveckling. U.
64. Representativ demokrati. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.

Statens offentliga utredningar 1999

Kronologisk förteckning

65. Barnombudsmannen – företrädare för barn och ungdomar. S.
 66. God vård på lika villkor? – om statens styrning av hälso- och sjukvården + 2 bilagor. S.
 67. KÄRNAVFALL – metod – plats – miljökonsekvens. KASAMs yttrande över SKBs FUD-program 98. M.
 68. Brandkatastrofen i Göteborg. Drabbade Medier Myndigheter. Ku.
 69. Individen och arbetslivet. Perspektiv på det samtida arbetslivet kring sekelskiftet 2000. N.
 70. Gentekniknämnden. U.
 71. Oseriösa bostadsförmedlare. S.
 72. Boendesociala effekter av konkurser och rekonstruktioner – bostadsrättsföreningar och egnahem. S.
 73. Handikappombudsmannens framtida förutsättningar och arbetsuppgifter. S.
 74. Demokratin och det gemensamma bästa. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
 75. Rätt plats för vindkraften. Del 1 och Del 2. M.
 76. Maktindelning. Forskarvolym I. Demokratiutredningen. Ju.
 77. Demokratiteori och medborgarskap. Forskarvolym II. Demokratiutredningen. Ju.
 78. Jordbruk och miljönytta – nytt miljöprogram för jordbruket. Jo.
 79. Källskatt på utdelning och royalty till begränsat skattskyldiga. Fi.
 80. Demokratiopinioner. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
 81. Förhandlingsersättning till hyresgästorganisation. Ju.
 82. Vårdslös kreditgivning samt sekretess i banker m.m. Fi.
 83. Globalisering. Forskarvolym IX. Demokratiutredningen. Ju.
 84. Civilsamhället. Forskarvolym VIII. Demokratiutredningen. Ju.
 85. Bredband för tillväxt i hela landet. Närings-, regional- och välfärdspolitiska aspekter på IT-infrastrukturen. N.
 86. PC:n är död – länge leve PC:n! Nya möjligheter för Sverige. En rapport från hearingen "Efter PC:n" anordnad av IT-kommissionen juni 1999. N.
 87. Vagnbolag för järnvägen. N.
 88. Granskningskommissionens betänkande i anledning av Brottsutredningen efter mordet på statsminister Olof Palme. Ju.
 89. Statsbidrag till handikapporganisationer. S.
 90. Narkotikastatistik. Om samhällets behov av information om narkotikautveckling. S.
 91. En översyn av jämställdhetslagen. N.
 92. Premiär för personval. Ju.
 93. Det unga folkstyret. Forskarvolym VI. Demokratiutredningen. Ju.
 94. Förmåner och ökade levnadskostnader. Fi.
 95. Småskalig elproduktion samt mätning och debitering av elförbrukning. N.
 96. Statistikreformen. Utvärdering och förslag till utveckling. Bilaga: Uppsatser skrivna för utvärderingen av reformen. Ju.
 97. Socialtjänst i utveckling. Del A och B – Bilagor. S.
 98. Likvärdiga villkor? U.
 99. Översyn av stiftelsen för internationell rapportering av läkemedelsbiverkningar. S.
 100. Bibeln – texterna. Gamla testamentet I. Volym 1. Gamla testamentet II. Volym 2. Tillägg till Gamla testamentet. De apokryfa eller deuterokanoniska skrifterna. Volym 3. Nya testamentet. Volym 4. Ku.
 101. Olydiga medborgare. Om flyktinggömmare och djurrättsaktivister. Demokratiutredningens skriftserie. Ju.
 102. Ansvarsfördelning för internationella program på utbildnings- och ungdomsområdet. U.
-

Statens offentliga utredningar 1999

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

- Nya förmånsrättsregler + Bilagor. [1]
Invandrarskap och medborgarskap. Demokratiutredningens skriftserie. [8]
Att slakta ett får i Guds namn. Om religionsfrihet och demokrati. Demokratiutredningens skriftserie. [9]
Rasism, nynazism och främlingskap. Demokratiutredningens skriftserie. [10]
Bör demokratin avnationaliseras? Demokratiutredningens skriftserie. [11]
Elektronisk demokrati. Demokratiutredningens skriftserie. [12]
Etik och demokratisk statskonst. Demokratiutredningens skriftserie. [13]
Nytt system för prövning av hyres- och arrendemål. [15]
Artikel 7 i EG:s varumärkesdirektiv. Ändringar i varumärkeslagen. [19]
Den skyddade provinsen. En essä om demokratis värde och värdighet. Demokratiutredningens skriftserie [22]
Tillsyn över advokater m. m. [31]
Utvecklingssamarbete på rättsområdet. [32]
Likvidation av aktiebolag. [36]
Demokratin i den offentliga sektorns förändring. Demokratiutredningens skriftserie. [40]
Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet. [43]
Ekonomisk brottslighet och sekretess. [53]
Globaliseringen och demokratin. Demokratiutredningens skriftserie. [56]
Löser juridiken demokratis problem? Demokratiutredningens skriftserie. [58]
Brottsförebyggande arbete i landets kommuner. [61]
Representativ demokrati. Demokratiutredningens skriftserie. [64]
Demokratin och det gemensamma bästa. Demokratiutredningens skriftserie. [74]
Maktindelning. Forskarvolym I. Demokratiutredningen. [76]
Demokratiteori och medborgarskap. Forskarvolym II. Demokratiutredningen. [77]
Demokratiopinioner. Demokratiutredningens skriftserie. [80]
Förhandlingsersättning till hyresgästorganisation. [81]
Globalisering. Forskarvolym IX. Demokratiutredningen. [83]
Civilsamhället. Forskarvolym VIII. Demokratiutredningen. [84]

- Granskningskommissionens betänkande i anledning av Brotsutredningen efter mordet på statsminister Olof Palme. [88]
Premiär för personval. [92]
Det unga Folkstyret. Forskarvolym VI. Demokratiutredningen. [93]
Statistikreformen. – Utvärdering och förslag till utveckling. Bilaga: Uppsatser skrivna för utvärderingen av reformen. [96]
Olydiga medborgare. Om flyktinggömmare och djurrättsaktivister. Demokratiutredningens skriftserie. [101]

Utrikesdepartementet

- Ökad rättssäkerhet i asylärenden. [16]
Sverige och judarnas tillgångar. [20]
Följdleveranser i samband med export av krigsmateriel. [38]

Försvarsdepartementet

- Effektivare Totalförsvarstöd i Östersjöområdet. [6]
Internationell konflikthantering – att förbereda sig tillsammans. [29]
Underrättelsetjänsten – en översyn. [37]

Socialdepartementet

- Steriliseringsfrågan i Sverige 1935-1975. Ekonomisk ersättning. [2]
Garantipension och Bosättningstillägg för personer födda år 1937 eller tidigare. [17]
Lindqvists nia – nio vägar att utveckla bemötandet av personer med funktionshinder. [21]
Bo tryggt – Betala rätt. Särskilda boendeformer för äldre samt avgifter för äldre- och handikappomsorg. [33]
Ökade socialbidrag. En studie om inkomster och socialbidrag åren 1990 till 1996. [46]
Smittskydd, samhälle och individ. Del A+B. [51]
Inkomstprövning av bostadstillägg till pensionärer. [52]
Barnombudsmannen – företrädare för barn och ungdomar. [65]
God vård på lika villkor? – om statens styrning av hälso- och sjukvården + 2 bilagor. [66]
Oseriösa bostadsförmedlare. [71]
Boendesociala effekter av konkurser och rekonstruktioner – bostadsrättsföreningar och egnahem. [72]
Handikappombudsmannens framtida förutsättningar och arbetsuppgifter. [73]
Statsbidrag till handikapporganisationer. [89]

Statens offentliga utredningar 1999

Systematisk förteckning

Narkotikastatistik. Om samhällets behov av information om narkotikautveckling. [90]
Socialtjänst i utveckling. Del A. och B – Bilagor. [97]
Översyn av stiftelsen för internationell rapportering av läkemedelsbiverkningar. [99]

Finansdepartementet

Märk väl! [7]
Införsl av beskattade varor. [26]
Kontantmetod för småföretagare. [28]
Fastighetsmäklarnämnden – effektivare tillsyn. [35]
Mervärdesskatt – Frivillig skattskyldighet. [47]
En ny tullag. [54]
Begränsad fastighetsskatt. [59]
Bilen, miljön och säkerheten. [62]
Källskatt på utdelning och royalty till begränsat skattskyldiga. [79]
Vårdslös kreditgivning samt sekretess i banker m.m. [82]
Förmåner och ökade levnadskostnader. [94]

Utbildningsdepartementet

God sed i forskningen. [4]
Vuxenutbildning för alla? Andra året med Kunskapslyftet. [39]
Att lära och leda – En lärarutbildning för samverkan och utveckling. [63]
Gentekniknämnden. [70]
Likvärdiga villkor. [98]
Ansvarsfördelning för internationella program på utbildnings- och ungdomsområdet. [102]

Jordbruksdepartementet

Yrkesfiskets konkurrenssituation. [3]
Samerna – ett ursprungsfolk i Sverige. [25]
Jordbruk och miljönytta – nytt miljöprogram för jordbruket. [78]

Kulturdepartementet

Den framtida kommersiella lokalradion. [14]
Frågor till det industriella samhället. [18]
Yttrandefriheten och konkurrensen – Förslag till mediekoncentrationslag m. m. [30]
Svenskt medborgarskap. [34]
Bevara dokumentärfilmens kulturarv. Åtgärdsförslag samt förslag till ett centrum för dokumentärfilm och en filmvårdscentral. [41]
Invandrare som företagare. [49]
Konvergens och förändring. Samordning av lagstiftningen för medie- och telesektorerna. [55]

Brandkarastrofen i Göteborg.
Drabbade Medier Myndigheter. [68]
Bibeln – texterna.

Gamla testamentet I. Volym 1.
Gamla testamentet II. Volym 2.
Tillägg till Gamla testamentet. De apokryfa eller deuterokanoniska skrifterna. Volym 3.
Nya testamentet. Volym 4. [100]

Näringsdepartementet

Effektiva värme- och miljölösningar. [5]
Utveckling av mänskliga resurser i arbetslivet.
Förslag till inriktning av nya mål 3 inom EG:s strukturfonder. [23]
EG:s strukturstöd. Ny organisation för de geografiskt avgränsade strukturfondsprogrammen. [24]
Delta – Utredningen om deltidsarbete, tillfälliga jobb och arbetslöshetsersättningen. [27]
Ny luftfartslag. [42]
Öppen elmarknad. [44]
Lära av Estonia. Den andra delrapporten och slutredovisning. [48]
Rikstrafiken – En ny myndighet. [57]
Kundvänligare taxi. [60]
Individen och arbetslivet. Perspektiv på det samtida arbetslivet kring sekelskiftet 2000. [69]
Bredband för tillväxt i hela landet. Närings-, regional- och välfärdspolitiska aspekter på IT-infrastrukturen. [85]
PC:n är död – länge leve PC:n! Nya möjligheter för Sverige. En rapport från hearingen "Efter PC:n" anordnad av IT-kommissionen juni 1999. [86]
Vagnbolag för järnvägen. [87]
En översyn av jämställdhetslagen. [91]
Småskalig elproduktion samt mätning och debitering av elförbrukning. [95]

Miljödepartementet

Slutförvaring av kärnavfall. Kommunerna och platsvalsprocessen. [45]
Skydds jakt på varg. [50]
KÄRNAVFALL – metod – plats – miljökonsekvens.
KASAMs yttrande över SKBs FUD-program 98. [67]
Rätt plats för vindkraften. Del 1 och Del 2. [75]

fakta info direkt

Tel 08-587 671 00. Fax 08-587 671 71.

Box 6430. 113 82 Stockholm.

order@faktainfo.se www.faktainfo.se